

Folkeuniversitetet

MØD FORSKERNE – PROGRAM – KOLDING 2024 & 25

Klima i forandring – hvad kan vi forvente?

SEBASTIAN MERNILD

Professor i klimaforandringer og leder af SDU Climate Cluster

2422-118

Åbningsforelæsning: USA's skæbnevalg

TID: 4/9, 1 onsdag, kl. 18.30-20.00

PRIS: 200 kr., studerende 0 kr. inkl. vin, øl, vand og snacks.

STED: Auditorium, Syddansk Universitet

UNDERVERS: Niels Bjerre-Poulsen, lektor i amerikanske studier, Syddansk Universitet

Adskillige amerikanske præsidentvalg er i de seneste årtier blevet udråbt til at være skæbnevalg, men ingen af dem synes at have haft så afgørende en betydning for det amerikanske demokratis videre skæbne og for USA's rolle i verden, som valget i november 2024. Historiker Niels Bjerre-Poulsen holder Folkeuniversitetets åbningsforelæsning, hvor han gør status over den politiske situation i USA frem mod valget og belyser valgets betydning og mulige konsekvenser for den politiske udvikling i verdens førende supermagt. Niels Bjerre-Poulsen er lektor på Center for Amerikanske Studier, Syddansk Universitet, forfatter til en lang række bøger og artikler, og en af de danske mediers hyppigst anvendte eksperter i amerikanske samfundsforhold og politik.

Efter forelæsningen er
Folkeuniversitetet vært
ved et glas vin, øl, vand
og snacks.

Niels Bjerre-Poulsen er lektor på Center for Amerikanske Studier, Syddansk Universitet, forfatter til en lang række bøger og artikler, og en af de danske mediers hyppigst anvendte eksperter i amerikanske samfundsforhold og politik.

- SIDE 6** Samfund & verden
- SIDE 10** Psykologi & sundhed
- SIDE 14** Natur & univers
- SIDE 16** Religion & filosofi
- SIDE 18** Arkæologi & historie
- SIDE 20** Kunst, arkitektur & design
- SIDE 22** Litteratur, film & musik
- SIDE 24** Arbejdsliv, ledelse & kommunikation

VIDEN FOR ALLE

Velkommen til en ny sæson! På Folkeuniversitetet deler forskere og faglige eksperter deres viden med alle, og her er ingen adgangskrav. I efteråret kan du gå til forelæsninger i Nicolai Biograf, på Kolding Bibliotek, Trapholt, Skamlingsbanken, Koldinghus og på Syddansk Universitet. Efterårsprogrammet byder bl.a. på en række spændende historieformiddage med Søren Hein og eftermiddage med kunst gennem 500 år med Peter S. Meyer. Bente Scavenius vender tilbage med et nyt foredrag om endnu flere af sit livs billeder, og så har vi inviteret tre mellemøstforskere til at give en opdatering på udviklingen i Mellemøsten med fokus på krigen i Gaza. Der er både noget for dig, der vil fordybe dig over mange uger og dig, der foretrækker at blive klog på en aften eller en lørdag.

TILMELD DIG PÅ [FUODENSE.DK/KOLDING](https://fuodense.dk/kolding)

Find holdet på hjemmesiden, og betal med kort eller MobilePay.

UNDERVISINGSSTED

Alle hold foregår på Syddansk Universitet i Kolding – medmindre andet er angivet. Du kan finde adresse og lokale på alle hold på fuodense.dk/kolding. Se kort over undervisningsstedet bagest i programmet.

Folkeuniversitetet i Kolding
Universitetsparken 1
6000 Kolding

HAR DU SPØRGSMÅL?

Kontakt Folkeuniversitetets sekretariat: 73 70 62 66 Se åbnings-tider på fuodense.dk/kontakt.
fu@fuo.sdu.dk

Sebastian Mernild:

Klimaændringerne er den største samfundsmæssige udfordring, vi har

Klimaet er grundstenen til at forstå, hvordan både kloden og landskabet opfører og ændrer sig. Men med hastigt stigende middeltemperaturer er vi tvunget til også at kigge på, hvordan vi selv opfører os. For den menneskelige påvirkning står for langt størstedelen af de klimaændringer, vi lige nu er vidne til, fortæller Sebastian Mernild, professor og centerleder ved Climate Cluster på SDU.

Af Noa Kjærsgaard Hansen

Da klimaprofessor Sebastian Mernild som dreng tog med familien på den vanlige weekendudflugt, gik bilturen ofte fra Fyn og enten mod den jyske hede, mod Nordjylland eller østpå mod København for at besøge familien i den øvrige del af landet. Dengang var der intet, der hed skærmtid, og læsning blev man køresyg af, så han brugte meget tid på bare at snakke med sine forældre og kigge ud ad vinduet, mens det danske landskab fløj forbi:

”Jeg sad ofte og kiggede ud og tænkte: Hvorfor er der en bakke her, hvorfor er der en bakke der, som er mere flad i det, hvorfor mon der er meget kuperet omkring Vejle med store dybe slugter? Det sad vi så og snakkede om, og det fascinerede mig. Allerede der blev jeg nysgerrig på at forstå, hvorfor Danmark ser ud, som Danmark gør. Og det gør det jo, fordi der har været en is, der har skabt landskabet.”

Da Mernild senere uddannede sig som officer i Forsvaret, blev han interesseret i, hvordan man kunne bruge landskabet aktivt i andre sammenhænge. Landskabsforståelse lå derfor dybt i ham, da han begyndte på universitetet, hvor det især var is, klima og hydrologi, inklusive geomorfologien, eller landskabsdannelsen, der vakte hans nysgerrighed:

”Jeg var interesseret i at forstå de aktive processer, så jeg har i min forskerkarriere tilbragt meget tid i Østgrønland, men også i Arktis, Alaska og på Svalbard, hvor vi ser nogle af de mest hastige forandringer. For tiden smelter isen jo, og det er med til at danne landskaberne. Så det er de her steder, hvor vi rent faktisk kan forstå processerne.”

TVÆRFAGLIGE LØSNINGER PÅ TEMPERATURSTIGNINGER

Men det er ikke nok bare at kigge på de processer, der finder sted, forklarer klimaprofessoren. For at forstå, hvordan isen bevæger sig, så skal man forstå klimaet og årsagerne bag: ekstremterne, variationerne og tendenserne. Det er særligt her, Mernild fokuserer sin energi og sine kompetencer i sit daglige virke som professor og leder af Climate Cluster på SDU, hvor tværfaglighed udgør kernen af centrets videnskabelige udgangspunkt, når der skal findes løsninger på klimaudfordringerne:

”Jeg har siddet næsten fem år som direktør for Nansen Center i Bergen, her arbejder man virkelig godt på tværs af centrene i Bergen og har en god tværfaglig forståelse. Det tog jeg med til SDU, hvor vi bruger dygtige folk fra de forskellige fakulteter, for eksempel humaniora og samfundsvidenskab, og kobler dem med naturvidenskaben og de tekniske videnskaber. Der er jo ingen tvivl om, at vi skal reducere udledningen af drivhusgasser, og det gør vi kun ved at tænke nyt, vidensdele og ved at kigge på teknologiløsninger og adfærdsændringer. Derfor kombinerer vi nu videnskabelige fagligheder i langt højere grad end tidligere.”

Mernilds egen indgangsvinkel er naturvidenskabelig, og når han ikke er på SDU, bruger han meget af sin tid på at arbejde på rapporter for FN's klimapanel, IPCC, hvor han senest har været hovedforfatter på den sjette af slagsen – en proces, der varede fra 2018 til 2023. I rapporterne kigger panelet på en lang række af øvrige rapporter om alt fra skyintensitet til ændringer i havstrøm og vulkansk aktivitet og ser på, hvordan de enkelte parametre spiller ind i det store klimapusslespil. Når de arbejder med de store modeller i IPCC, kan det lade sig gøre at adskille parametrene og se effekten af hver enkelt af dem, forklarer professoren:

”Når man tager alle de menneskeskabte udledninger, for eksempel drivhusgasudledninger, øget udledning af metan, CO₂ og lattergas, øget vanddamp, så kan man beregne effekten af dem og tage de øvrige: kosmisk stråling, ændringer i skydække og så videre, og på den måde adskille dem fra hinanden, det antropogene fra det ikke-antropogene.”

Herfra, forklarer Mernild, foregår en yderligere proces, hvor man kigger på, hvad effekten er på energibalancen, og først herefter kan man omregne det til temperatur og se, hvor stor en andel de enkelte parametre udgør for temperaturstigninger. Og netop temperaturen er en væsentlig faktor for at forstå, hvor stærkt det går, påpeger han:

”Vi har lavet vurderinger i IPCC, hvor vi kan se, at middeltemperaturen er steget 1,09 grader fra 1850 frem til det seneste årti (2010-2020). Modellerne vurderer, at de naturlige klimaændringer kan forklare de 0,02 grader, og de menneskeskabte forklarer så de resterende 1,07. Så der er en overvejende effekt af menneskeskabte påvirkninger.”

FORSKNINGEN SKAL KLÆDE POLITIKERNE PÅ TIL HANDLING

Selvom tallene i rapporterne er gennemarbejdet og valideret af nogle af verdens førende forskere, findes der stadig skepsis og manglende handlekraft, når det kommer til den grønne omstilling. Men ifølge Mernild er der ikke uenighed om det faktuelle:

"Fysikken er man rimelig enig om. At vi er nødt til at tage alle de dynamiske processer med i vurderingerne, for eksempel sæsonmæssige variationer eller forskelle på klimasystemet i Atlanterhavet og Stillehavet. Vi skal kigge på udviklingen over adskillige årtier for at få alle mekanismer bragt i spil."

Men hvad er det så, man diskuterer?

"Der hvor der opstår uenighed, og der hvor det bliver politisk, er i spørgsmålet om, hvordan vi skal løse det. Hvilke virkemidler skal vi bruge, hvor hurtigt skal vi sætte det i værk, hvem skal løfte opgaven, er det borgerne, staten, virksomhederne, producenterne eller forbrugerne? Alt det bliver ofte mudret sammen."

Der er ikke nogen nemme løsninger på klimakrisen, og det gør ikke sagen nemmere, at der er så store udfordringer med at finde ud af, hvor ansvaret skal placeres. Det er en kilde til frustration, især for den unge generation, der vokser op med dystopiske forudannelser om overforbrug og klimakollaps. Så spørgsmålet er, om man overhovedet kan tillade sig at være håbefuld på klimaet og den grønne omstillings vegne. Hos Mernild spirer der et lille grønt håb:

"Der er lang vej. Men vores tværfaglige tilgang gør mig håbefuld, fordi jeg kan se, at det er det, der virker. Vi kan sagtens fodre vores politikere med en masse muligheder og løsninger ved at stå meget stærkt på et felt, men politikerne tænker også på tværs, så jeg tror, vi skal blive bedre til at se nuancerne," forklarer han og uddyber:

"Når det er sagt, så skal vi jo bringe viden på bordet, så politikerne bliver klædt godt på til de samfundsmæssige udfordringer, vi har. Og der er klimaudfordringerne, som jeg ser det, de største. For hvis ikke vi gør noget nu, eller hvis vi gør lige så lidt, som vi gør nu, så får vi en verden, der er cirka tre grader varmere i år 2100, sammenlignet med år 1850. Det bliver udfordrende for mange steder på kloden. Det vil blive ekstremt svært at producere fødevarer, og vi vil se meget ekstremt vejr med høje temperaturer, tørke, nedbør og oversvømmelser."

Sebastian Mernild medvirker på forelæsningsrækken Indblik i Europa om Europa, klimaforandringer og konsekvenser. Se s. 6.

Samfund og verden

2422-113

Danmarks fremtid

— **TID:** 10/9, 6 tirsdage, kl. 19.00-20.45
PRIS: 850 kr., studerende 0 kr.

Pandemi, krig, klimaforandringer og tårnhøj inflation. Det er blot nogle af de store aktuelle udfordringer, som vi skal navigere i for at sikre et godt udgangspunkt for de kommende generationer. Hvordan når vi vores klimamålsætninger? Hvad skal der til for at få økonomien på ret kurs igen? Og hvilke konsekvenser har krigen i Ukraine for dansk sikkerhedspolitik? Seks af landets mest vidende eksperter peger på nogle af de vigtigste dagsordener, der kommer til at præge fremtidens Danmark.

- 10/09: Sundhed.** Kjeld Møller Pedersen, professor i sundhedsøkonomi, Syddansk Universitet
- 17/09: Demokrati.** Peter Munk Christiansen, professor i statskundskab, Aarhus Universitet og bestyrelsesformand for Det Frie Forskningsråd
- 24/09: Klima.** Bente Halkier, professor i sociologi, Københavns Universitet og medlem af Klimarådet
- 01/10: Sikkerhedspolitik.** Sten Rynning, professor v. Institut for Statskundskab og direktør for Danish Institute for Advanced Study, Syddansk Universitet.
- 08/10: Økonomi.** Michael Svarer, professor i økonomi, Aarhus Universitet
- 22/10: Udlændingepolitik og integration.** Liv Bjerre, adjunkt i statskundskab, Aarhus Universitet

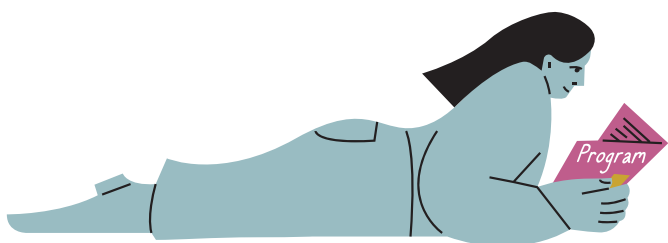
2422-086

Indblik i Europa

— **TID:** 11/9, 7 onsdage, kl. 18.45-20.30
PRIS: 950 kr., studerende 0 kr.

Europa har været skueplads for særdeles store udfordringer i de seneste 10 år. Tænk bare på EU's problemer i det internationale samarbejde, den spirende nationalisme, flygtningestrømme på tværs af Middelhavet, klimaforandringer, krigen i Ukraine og senest krisen i Mellemøsten. Men hvor slem er situationen egentlig lige nu? Og hvor er Europa på vej hen? Der er dog også optimisme at spore derude, da nogle mener, at modvinden har styrket samarbejdet internt i Europa. Kan Europa løse udfordringerne og fortsat gøre sig gældende i det 21. århundrede? Få en introduktion til de største politiske udfordringer i Europa lige nu.

- 11/09: Europa: Stormagt eller museum?** Europa i fremtiden. Jens Ladefoged Mortensen, lektor i statskundskab, Københavns Universitet
- 18/09: EU's forhold til Nordafrika og Mellemøsten.** Peter Seeberg, lektor i mellemøststudier, Syddansk Universitet
- 25/09: Det europæiske forsvarssamarbejde.** Anne Ingemann Johansen, adjunkt i Europæisk Sikkerhedspolitik, Syddansk Universitet
- 02/10: Et anspændt forhold.** Ukraine, Rusland og EU. Erik Kulavig, lektor emeritus i russisk historie
- 09/10: Europa, migrationskrisen og de nye flygtninge.** Peter Seeberg, lektor i mellemøststudier, Syddansk Universitet
- 23/10: Europa og det økonomiske samarbejde.** Jesper Jespersen, professor i økonomi, Roskilde Universitet
- 30/10: Europa, klimaforandringer og konsekvenser.** Sebastian H. Mernild, professor i klimaforandringer og leder af SDU Climate Cluster. Hovedforfatter i FN's klimapanel

Har du spørgsmål?
 Kontakt os på
fu@fuo.sdu.dk og på
 73 70 62 66.
 Se telefontider på
fuodense.dk/kontakt

2422-030

Hartmut Rosa: Resonans – det nye mantra?

— **TID:** 18/9, 1 onsdag, kl. 18.45-20.30
PRIS: 200 kr., studerende 0 kr.
UNDERVISER: Lone Hersted, lektor, Institut for Kultur og Læring, Aalborg Universitet

Den tyske sociolog og politolog, Hartmut Rosa, er kendt for sin kritiske samtidsdiagnose og resonanstænkning. Resonansen er med til at give os liv, glæde, trivsel og mening med tilværelsen. Rosa påpeger i sit hovedværk, 'Resonans – en sociologi om forholdet til verden', at vi kan opleve resonans i kærlighedslivet, familielivet, i venskaber, på arbejdspladser, gennem frivilligt arbejde, i mødet med kunsten, (f.eks. musikken), i det politiske liv og for nogles vedkommende endog i religiøse sammenhænge. Rosa påpeger samtidig, at resonansen har trange kår i det senmoderne samfund. Han stiller en samtidsdiagnose, hvor han peger på acceleration og fremmedgørelse som fremtrædende symptomer på et samfund i krise, hvor resonansen har svære betingelser for at dukke op og blomstre. Når resonansen udebliver, oplever vi, ifølge Rosa, amputerede og afstumpede relationer, mistrivsel og i værste tilfælde fremkomsten af isolation, angst, depression, stress og udbrændthed. Vi vil denne aften få en introduktion til Hartmut Rosas samtidsdiagnose og resonanstænkning.

2422-079

Fra præsidentvalget til Gaza og Ukraine: Mød Clement Kjersgaard

— **TID:** 23/9, 1 mandag, kl. 19.00-20.45
PRIS: 200 kr., studerende 0 kr.
UNDERVISER: Clement Behrendt Kjersgaard, udgiver, journalist og MA i filosofi, politik og økonomi

Analysen fra Clement Kjersgaard er så enkel, som den er rig på konsekvenser og paradokser: Demokratiet er i krise – og den gamle elite har stadig ikke forstået omfanget af udfordringerne. Samtidig med, at politikerne i Vestens hovedstæder er travlt optaget af deres hjemlige stridigheder, tegner der sig nye magtbalancer og problemer, der truer med at undergrave demokratiet, som vi kender det. Arrangementet finder sted i samarbejde med magasinet RÆSON, der har et særligt tilbud til alle studerende på Folkeuniversitetet: Tegn abonnement på RÆSON eller historiemagasinet ÆRA og vælg en gratis bog fra RÆSONs Forlag (RÆSON betaler også porto og ekspedition). Se mere på raeson.dk/fu. Clement (f. 1975) tog sin studentereksamen i Hong Kong og sin første universitetsgrad på Universitetet i Oxford. I 2002 grundlagde han nyhedsmagasinet RÆSON (raeson.dk) og i 2021 historiemagasinet ÆRA. I 2004 blev han tv-vært for DR (hvor han bl.a. laver 'Debatten' og 'Deadline' samt radio-programmerne 'Akkurat' og 'Stafetten'), og i 2012 grundlagde han Danmarks årlige Vidensfestival.

2422-056

Krisen i Mellemøsten: tre forskere, tre vinkler

— **TID:** 25/9, 1 onsdag, kl. 17.30-19.40
PRIS: 50 kr.
STED: Auditorium, Syddansk Universitet, Kolding, Universitetsparken 1
UNDERVISER: Peter Seeberg, lektor i mellemøststudier, Syddansk Universitet, Jakob Egholm Feldt, professor i global historie, Roskilde Universitet, Sten Rynning, professor v. Institut for Statskundskab og direktør for Danish Institute for Advanced Study, Syddansk Universitet.

Forholdet mellem Israel og Palæstina er fortsat i fokus. Den dramatiske udvikling, der blev indledt med Hamas' terrorangreb i Israel den 7. oktober 2023 og Israels ødelæggende krigsførelse i Gaza-området i mange måneder derefter, har optaget medierne og bidraget til den ustabile situation i Mellemøsten. Konflikten har vist sig at have potentiale til at brede sig i regionen og har involveret USA, EU og andre internationale aktører. Hvordan kan vi forstå det, der foregår – og hvad kommer der til at ske fremover? Onsdag d. 25. september inviterer Folkeuniversitetet tre forskere fra Syddansk Universitet og Roskilde Universitet til et arrangement med det formål at belyse den aktuelle kritiske situation og diskutere mulige perspektiver fremover. Arrangementet vil tage udgangspunkt i den seneste udvikling i konflikten og i forlængelse heraf vil de tre forskere give hver deres perspektiv på den kritiske situation: konflikten mellem Israel og Hamas, de arabiske stater og Irans rolle, de internationale spillere og deres interesser og alliancer.

Program

- 17.30-17.35 Velkomst.** Ved lektor Peter Seeberg, SDU
17.35-18.00 Konflikten mellem Hamas og Israel – det lokale perspektiv. Oplæg ved Jakob Egholm Feldt.
18.00-18.25 De arabiske staters rolle, Iran og Tyrkiet – det regionale perspektiv. Oplæg ved Peter Seeberg.
18.25-18.50 De globale aktører: USA, EU, Kina – det internationale perspektiv. Oplæg ved Sten Rynning.
18.50-19.15 Diskussion og spørgsmål fra publikum.
19.15-19.30 Folkeuniversitetet er vært: kaffe og te

2422-067

Frygtens Karrusel – om hvordan og hvorfor medierne dagligt fodrer din frygt

— **TID:** 2/10, 1 onsdag, kl. 18.45-20.30
PRIS: 200 kr., studerende 0 kr.
UNDERVISER: Hans Jørgen Nielsen, cand.scient.pol., direktør og stifter af Slotsholm Aps

Hvilken farlig bekymring har du senest talt med familie og venner om over et glas rødvin? Klimaet, krigen, epidemien, pesticidrester i drikkevandet, skadelig kemi i tøjet, overstressede familier, lurende terrorister, kriminalitet, radioaktivt radon i boligen, eller måske endda menneskeheden eller hele klodens undergang? Meget af al den farlighed, du dagligt bliver informeret om fra medierne, er det rene gas. Det er i hvert fald budskabet i bogen 'Frygtens Karrusel – hvordan vi er kodet til frygt, og hvor nemt det er at udnytte' (2024). Det handler om, hvordan og hvorfor medier og interesseorganisationer bidrager til, at vi dagligt overvældes af rå mængder af farlighed. Mød til denne forelæsning den ene af forfatterne, og tag med ham på den humoristiske, dragende og vidensbaserede rejse i den farlige verden. Vi får afdækket, hvem der fodrer os med frygt, hvilke greb de benytter, og hvad det er for mekanismer, der driver dem (og nej, de er hverken onde eller skumle). Vidste du for eksempel, at det ligger i videnskabens natur, at den kan udstille det farlige, men aldrig bevise det ufarlige? Eller, at politikere ofte handler til trods for at de absolut intet aner om, hvorvidt dette eller hint er farligt? Eller måske du har lyst til at få indblik i bogens lynkursus i farlig journalistik?

2422-060

Minutter i midnat – atomtruslen dengang og nu

— **TID:** 8/10, 1 tirsdag, kl. 18.45-20.30
PRIS: 200 kr., studerende 0 kr.
UNDERVISER: Henry Nielsen, lektor emeritus, Aarhus Universitet, Casper Andersen, lektor i idéhistorie, Aarhus Universitet

Under den kolde krig vidste mange danskere, at der få hundrede kilometer fra Danmarks grænser stod tusindvis af raketter med kernevåben rettet mod den anden side af jerntæppet. Selvom hele ni lande i dag råder over atomvåben, har truslen om atomkrig ikke fyldt meget i vores bevidsthed de seneste år – lige indtil februar 2022, hvor russiske styrker rykkede ind over Ukraines grænser og Putin igen satte kernevåben på dagsordenen. Bliv klogere på kernevåben, når vi dykker ned i superbombens globale historie fra udviklingen af de første atombomber under 2. Verdenskrig, til nutidens aktuelle trusselsbillede. Undervejs kommer vi forbi Oppenheimer, Bohr og ikke mindst, hvilke tiltag der gennem tiden er blevet gjort for at mindske risikoen for atomkrig. I forelæsningen tager vi udgangspunkt i bogen 'Minutter i midnat. En global historie om kernevåben' (Aarhus Universitetsforlag). Hør historien om opfindelsen og spredningen af atomvåben, bekymrede videnskabsfolks opråb og Dommedagsuret, der begyndte sin nedtælling i 1947, og hvis visere i dag står tættere på midnat end nogensinde.

2422-105

Stormagtsspillet i Arktis

— **TID:** 22/10, 1 tirsdag, kl. 18.45-20.30
PRIS: 200 kr., studerende 0 kr.
UNDERVISER: Camilla Tenna Nørup Sørensen, lektor ved Forsvarsakademiet

Over det sidste årti har stormagterne USA, Rusland og Kina rettet fokus mod Arktis. I takt med at isen smelter, bliver regionens ressourcer og attraktive sejlrunder mere tilgængelige. Det stærkt forværrede forhold mellem Rusland og de øvrige arktiske stater efter den russiske invasion af Ukraine i februar 2022 har yderligere skærpet stormagtsspillet i Arktis og sat samarbejdet i Arktisk Råd under pres. Med finsk og svensk medlemskab af NATO er der lagt op til, at også NATO kommer til at spille en større rolle i regionen. Derfor er det formentlig slut med den særegne lavspænding, som har kendetegnet Arktis siden afslutningen af den kolde krig. Det er dårligt nyt for de arktiske småstater som kongeriget Danmark. Hvad driver stormagtsspillet i Arktis? Og hvad er implikationerne for det arktiske samarbejde og regionens småstater? Det vil lektor ved Forsvarsakademiet, Camilla Tenna Nørup Sørensen, zoomme ind på i denne forelæsning.

Har du set vores mange augusthold i
Odense Adelige Jomfrukloster?
Læs mere på fuodense.dk/odense

2512-020

AI mellem fornuft og følelse

— **TID:** 18/2, 1 tirsdag, kl. 18.30-20.15
PRIS: 195 kr., studerende 0 kr.
UNDERVISER: Jan Damsgaard, cand.scient. i datalogi, ph.d. og professor på Institut for Digitalisering på CBS

AI (kunstig intelligens) har ramt hele verden, og brugerne er begejstrede. Teknologien har spredt sig med lynets hast og hurtigere end noget tidligere fænomen på internettet. I forelæsningen forsøger vi at afmystificere AI og giver masser af eksempler på, hvordan teknologien kan hjælpe virksomheder og det offentlige med sagsbehandling, HR-opgaver, diagnostik, kommunikation og meget andet. Derudover handler det også om vigtigheden af regulering, der ifølge forelæseren ikke må være så hård, at vi bremser EU-landenes muligheder for at skabe konkurrencedygtige AI-baserede virksomheder og dermed overlader initiativet til andre. Hvad gemmer sig i 'den sorte boks', og hvordan skal vi høste fordelene, samt håndtere ulemper og evt. misbrug? Vi gør alle klogt i at forholde os til algoritmernes indtog i erhvervslivet, i det offentlige, i uddannelsessystemet, i sundhedsvæsenet, i vores hjem – ja i hele samfundet og økonomien. Jan Damsgaard er digital vismand udpeget af Akademiet for de Tekniske Videnskaber og medlem af Tigerrådet, nedsat af Dansk Erhverv, samt Kompetencerådet, nedsat af finanssektoren.

2512-027

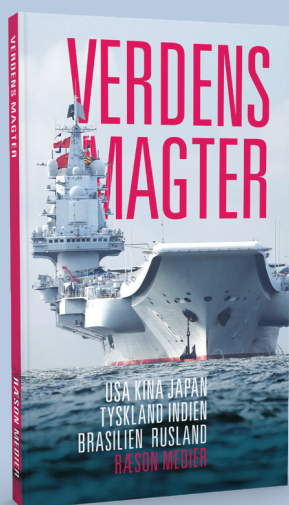
Sharia, islam og demokrati i Europa

— **TID:** 1/3, 1 lørdag, kl. 10.00-16.00
PRIS: 500 kr., studerende 0 kr.
UNDERVISER: Niels Valdemar Vinding, lektor i islamiske studier, Københavns Universitet

Islamisk ret, etik og praksis – det som vi på kortform kalder sharia – er en vigtig del af muslimers hverdag og virkelighed, også i Danmark og Europa. Siden 11. september 2001 har lovgivning og politik i Europa dog tit stået i klart modsætningsforhold til sharia. For mange muslimer er sharia en ufravigelig del af islam, mens det for mange politikere og debattører er uforeneligt med demokrati. Spørgsmålene om sharia, islam og muslimer i Danmark og Europa har igen fået tragisk aktualitet med eskaleringen af krig i Gaza. Det har nemlig ikke kun store konsekvenser for Israel-Palæstina, men også mødt voldsomme reaktioner i Europa. Både med sympati og antipati, og det synes at styrke en polarisering, der kan ende med at koste os alle dyrt. Kan der findes en stabil samfundskontrakt om og med islam, som kan sikre trykke og tillidsfulde rammer i fremtiden for alle? Vi skal se nærmere på sharia i mødet med samfund og demokrati. Vi ser først på, hvad sharia egentlig er og på muslimers retsforståelse – især i Danmark og Europa. Dernæst undersøger vi muslimers etik og praksis, fra hverdag til ekstremisme. Endeligt ser vi på de seneste love og nye politiske dagsordener for og om islam i Europa.

RÆSON – det uafhængige nyhedsmagasin om dansk og international politik – udkommer fire gange om året på tryk og løbende på nettet. 12 måneders abonnement: 250 kr./200 for studerende+pensionister

„Generelt en af de bedste og mest grundige aktuelle globale analyser [...] Bør anskaffes i de fleste biblioteker der ønsker aktuel litteratur” – Dansk BiblioteksCenter om den første udgave af „Verdens Magter” i 2014.

Hvordan vil verdens syv mest magtfulde lande præge fremtiden? Helt ny udgave af bogen med bidrag af bl.a. Lykke Friis, Niels Bjerre-Poulsen, Flemming Splidsboel og Camilla Tenna Nørup Sørensen. 299 kr. inkl. porto og forsendelse

GAVE TIL STUDERENDE PÅ FOLKEUNIVERSITETET:

Tegner du abonnement på RÆSON eller ÆRA eller køber du „Verdens Magter” kan du vælge en gratis bog fra forlaget, fx Mikkel Vedby Rasmussens „Tilbage til krigen – Danmark i den nye verdensorden” (2023, normalpris 199 kr.) eller „Latinamerika nu” (2021, normalpris 299 kr.) – vi betaler også porto og ekspedition.

Se mere: raeson.dk/fu

„Allerede fra begyndelsen fornemmer man, at redaktionen bag er fast besluttet på at give danskerne en hel ny type historiemagasin, der i virkeligheden er en hybrid mellem bog og blad. Kvaliteten af artiklerne er tårnhøj” – Politikens anmeldelse ved lanceringen af ÆRA i 2021

ÆRA – magasinet om historie, kultur og kulturhistorie – udkommer i mega-format (144 sider) to gange om året. Årsabonnement: 299 kr./249 for studerende+pensionister

Psykologi & sundhed

2422-064

God vejrtrækning: En vej til mental sundhed

TID: 14/9, 1 lørdag, kl. 10.00-14.00

PRIS: 350 kr., studerende 0 kr.

UNDERVERSER: Karen Johanne Pallesen, lektor, biolog, ph.d. i sundhedsvidenskab, Aarhus Universitet

Åndenød, hjertebanken, og manglende overblik. Stress og angst kan ramme alle i både små og store doser. Men vidste du, at evolutionen har udstyret os alle med en 'stopknop', der kan dæmpe stress og øge mental sundhed? Det handler om din vejrtrækning. Dyb og bevidst vejrtrækning kan være en effektiv metode til at reducere stress og angst og forbedre velværet. Når vi oplever stress, aktiverer vores krop en 'kamp-eller-flugt'-respons, der øger hjerterefrekvensen og får vores åndedræt til at blive hurtigt og overfladisk. Ved at fokusere på vores vejrtrækning kan vi aktivere kroppens naturlige beroligelsessystem og reducere 'kamp-eller-flugt'-responsen. Vær med, når neurobiolog Karen Johanne Pallesen stiller skarpt på, hvad der sker i hjernen, nervesystemet og kroppen, når vi er stressede, og hvordan bevidst vejrtrækning kan være en nøgle til øget mental sundhed. Prøv forskellige vejrtrækningsøvelser, og hør, hvordan vejrtrækningsteknikker kan integreres i dagligdagen, både som reaktion på akut stress og til at forebygge mod stress.

2422-072

Faste uden sult

TID: 21/9, 1 lørdag, kl. 10.15-12.00

PRIS: 200 kr., studerende 0 kr.

UNDERVERSER: Jerk W. Langer, læge og forfatter

Har du overvejet at faste? Nu kan du få lægens guide til, hvordan du kan faste for at opnå de bedste resultater. I foredraget fortæller læge Jerk W. Langer om faste med udgangspunkt i sin bog 'Faste uden sult' (Politikens Forlag). Baseret på videnskaben og Jerks erfaring med klienter får du et opdateret overblik over fastens mange muligheder og den seneste forskning. Hør hvordan periodisk faste kan give mere energi og overskud i hverdagen, styrke kroppens modstandskraft, holde hjernen mentalt skarp, lindre symptomer, og endda beskytte mod aldring og sygdom. Faste kan gøre det lettere at opnå en sund vægt, uden at man plages af sult. Når man faster, er det ekstra vigtigt at pakke sine færre måltider med sundhed, så man ikke mangler vigtige næringsstoffer. Her er antiinflammatorisk kost et godt valg, ifølge Jerk W. Langer. Han har selv fastet i årevis ved at springe morgenmaden over og fået dagens første måltid ved frokosttid. Hvordan forener vi det med den gængse myte om, at morgenmad er dagens vigtigste måltid? Hvordan undgår man at miste energi og muskelkraft under fasten? Og må du stadigvæk drikke kaffe om morgenen? Uanset om du er nysgerrig efter selv at prøve faste, eller prøver at forstå dens muligheder og udfordringer, bliver det et møde med en rutine, som stadig flere prøver på egen krop. Få tips til at komme i gang og god lejlighed til at få svar på alle dine spørgsmål. Jerk W. Langer er læge og forfatter til en række bøger, bl.a. '21 helbredende dage med antiinflammatorisk kost', 'Collagen – stærk, sund og smertefri', 'Sænk dit kolesterol' og senest 'Faste uden sult'. Han har været vært i flere tv-programmer, bl.a. TV2-serien 'En kur der dur'.

ER DU TILMELDT FOLKEUNIVERSITETETS NYHEDSBREV?

Hvert kvartal trækker vi lod blandt alle abonnenter om et gavekort til Folkeuniversitetet. Læs mere og tilmeld dig på fuodense.dk/nyhedsbrev

2422-082

60+ – en ny begyndelse

— **TID:** 23/10, 6 onsdage, kl. 18.45-20.30
PRIS: 850 kr., studerende 0 kr.

Vi har ikke blot fået flere leveår, vi har – uden at det er gået rigtigt op for os – også fået en spritny fase i livet mellem voksen og gammel. Stadig flere 60+’ere oplever, at de både mentalt og fysisk kan mere end forventet, og at det ikke er dem, men måske snarere den ensidige fortælling om forfald og tab, der skal pensioneres. Tidligere har man troet, at blot man fik styr på økonomien som pensionist, skulle resten nok gå – som en leg ligefrem. I dag har mange dog erfaret, at de sociale, mentale og ikke mindst fysiske aspekter i den nye livsfase efter arbejdslivet er blevet langt vigtigere. Hvad skal den nye livsfase så bruges til? Få inspiration til dit liv som 60+’er. Og hør forskernes bud på, hvad et godt, sundt og meningsfuldt liv som 60+’er kan være i det 21. århundrede.

23/10: Sund og aktiv aldring – hvad kan man selv gøre (på letforståeligt engelsk). Suresh Rattan, professor emeritus i biogerontologi, Aarhus Universitet

30/10: Den nye livsfase – når ’det er alderbedst’. Poul-Erik Tindbæk, ph.d. i voksenuddannelse og chefkonsulent i En3karriere

06/11: Hold hjernen i gang. Ole Lauridsen, lektor i undervisning og læring, Aarhus Universitet

20/11: Sociale relationers indvirken på sund aldring. Kristian Park Frausing, lektor ved VIA University College, Forskningsprogram for Krop og Mental Sundhed

27/11: Positiv psykologi og det meningsfyldte liv. Hans Henrik Knoop, lektor i psykologi, Aarhus Universitet samt ekstraordinær professor, North-West University, SA

04/12: Livsfortællinger – hvordan vi ser tilbage på vores liv. Dorte Kirkegaard Thomsen, professor i kognitionspsykologi, Aarhus Universitet

2422-124

Lær at leve med tinnitus

— **TID:** 29/10, 1 tirsdag, kl. 18.00-20.00
PRIS: 200 kr., studerende 0 kr.
UNDERVISER: Martin Jensen, psykolog

Rigtig mange mennesker lever med tinnitus. Op mod 700.000 danskere skønnes at være plaget af øresusen eller ringen i ørerne, som ikke kommer fra omgivelserne. Når man får tinnitus, kan man nemt blive angst og bekymret. Kan jeg leve med det? Bliver jeg skør? Kan jeg passe mit arbejde og min familie? Hvad hvis det bliver værre? Nogle opsøger for-gæves dyre og uvirksomme, alternative behandlingstilbud. Andre føler sig fastlåst i en håbløs situation, hvor tinnitus fylder det meste og dræber livsglæden. Heldigvis er der meget at gøre for at få tinnitus til at fylde mindre, så glæden ved livet kan fylde mere. Personer med tinnitus og andre med interesse for emnet kan med fordel følge denne forelæsning. Få del i ny viden og hør, hvordan du kan få et godt liv på trods af tinnitus.

2422-096

Mental sundhed i hverdagen

— **TID:** 29/10, 6 tirsdage, kl. 18.45-20.30
PRIS: 850 kr., studerende 0 kr.

Vores mentale sundhed har stor indflydelse på vores livskvalitet og på risikoen for at udvikle psykiske lidelser. Ifølge Sundhedsstyrelsen betegner mental sundhed en tilstand, hvor man trives, fordi man udfolder og udvikler sine evner, formår at håndtere dagligdagens udfordringer og indgår i fællesskaber med andre mennesker. For at opnå mental sundhed lyder nogle af rådene bl.a., at vi skal spise sundt og varieret, vi skal sove godt, og vi skal huske at slappe af og tage en pause fra bekymringerne. Men hvad er det, vi reelt skal spise for at få overskud i hverdagen? Hvordan sørger man for at sove godt? Og hvordan er det lige, vi slipper bekymringerne? Seks eksperter gør rådene for mental sundhed mere konkrete, når de giver inspiration, forslag og værktøjer til, hvordan vi selv kan bidrage til at passe godt på vores mentale helbred.

29/10: Sov godt. Poul Jørgen Jennum, overlæge og professor i neurofysiologi, Københavns Universitet

05/11: Kan du spise dig tilpas? Anne Wilhjelm Ravn, klinisk diætist, Aarhus Universitetshospital

12/11: Psykisk sygdom og terapeutiske værktøjer. Dorte Raff, autoriseret psykolog, Aarhus

19/11: Hold dig mentalt aktiv. Albert Gjedde, professor i translationel neurobiologi, Syddansk Universitet

26/11: Tag en pause. Mindfulness og meditation. Karsten Bidstrup Skipper, cand.mag. i idéhistorie

03/12: Bliv gladere med/for fysisk aktivitet. Julie Midtgaard, klinisk professor i psykiatri og seniorforsker ved Psykiatrisk center Glostrup, Københavns Universitet

2422-048

Retsmedicin og drab

— **TID:** 5/11, 1 tirsdag, kl. 19.00-20.45
PRIS: 200 kr., studerende 0 kr.
UNDERVISER: Asser Hedegård Thomsen, speciallæge i retsmedicin, Aarhus Universitet

Retsmedicinske problemstillinger omtales jævnligt i forbindelse med kriminalsager og indgår ofte i bøger, film og tv-serier. En væsentlig del af retsmedicinerens arbejde er at undersøge afdøde for at afgøre, om de er slået ihjel af en anden person. Dette er oftest ganske nemt, men kan til tider volde problemer. Er der fx tyve stiklæsioner i ryggen på en bagbundet person og ikke nogen kniv på findestedet, er det oplagt, at der er tale om drab. Men hvad nu, hvis der er en enkelt stiklæsion i brystet på en person, og kniven sidder i brystet? Så kan der i princippet være tale om alle tre unaturlige døds måder: ulykke, selvmord eller drab. I forelæsningen fortæller Asser Hedegård Thomsen om sin dagligdag som retsmediciner og åbenbarer nogle af de foreløbige fund i et større forskningsprojekt om drab i Danmark. Det bliver spændende, uhyggeligt og forbudt for børn.

2422-107

Din hjerne snyder dig

TID: 13/11, 1 onsdag, kl. 17:15-21:15

PRIS: 350 kr., studerende 0 kr.

UNDERVISER: Jakob Linnet, dr.med., ph.d., cand.psych.aut., leder af klinik for ludomani og BED, Odense Universitetshospital

Hvad end det handler om en trang til at spille om penge, overspise, drikke eller andet, er det hjernen, der snyder os til afhængighed. Afhængighed kan antage mange former. Men hvorfor udløses denne kraftige trang? Og hvordan slipper man af med den igen? Denne aften dykker vi ned i den nyeste forskning i hjernen om afhængighed. Hør bl.a. om hjernens belønningssystemer, og hvordan det er forventningen om f.eks. at drikke, spille eller spise, der gør os afhængige. Forventningen om et stykke kage fra bageren udløser dopamin i hjernen og driver tvangsoverspiseren til at spise endnu mere – på trods af de negative konsekvenser. Det er altså ikke kagen hos bageren, men 'kagen i hjernen', der fastholder overspiseren i afhængighed. Bliv klogere på, hvorfor og hvordan hjernen snyder os og hør om afhængighedens basale mekanismer. Hør også, hvordan det er muligt at komme ud af afhængighedens redskaber. Undervisningen tager afsæt i bogen 'Din hjerne snyder dig' (Gyldendal).

2422-120

Det psykopatiske sind

TID: 4/12, 1 onsdag, kl. 19:00-20:45

PRIS: 200 kr., studerende 0 kr.

UNDERVISER: Lars Bjerggaard Pedersen, autoriseret klinisk psykolog, specialist og supervisor i psykopatologi

Vi drages af artikler, podcasts og film. Vi kigger undersøgende på chefen, hvis hun træder os over tæerne eller har lidt for spidse albuer: Er hun mon psykopat? Ved en enkel google-søgning kan man finde flere tests til at undersøge ægtefællen for psykopati. Men det er næppe så enkelt. Psykopati, eller 'dysocial personlighedsforstyrrelse', er en kompleks personlighedsforstyrrelse karakteriseret ved manglende empati, overfladiske følelser og manipulerende adfærd. Psykopater viser ofte charme og intelligens, men mangler samvittighed og ansvarsfølelse. Men psykopati er også en forstyrrelse, der ofte er misforstået i samfundet. Personlighedsforstyrrelsen er mere nuanceret end den stereotype 'koldblodige' kriminelle. Denne aften stiller vi skarpt på det psykopatiske sind, når Lars Bjerggaard, klinisk psykolog ved retspsykiatrisk afdeling, Aarhus Universitetshospital, fører os ind i den vanskelige diagnosticering og udredning af personlighedsforstyrrelsen. Bliv klogere på, hvordan den psykopatiske hjerne fungerer, og hør om adfærd, personlighedstræk og behandlingsmuligheder.

2422-094

De nye kostråd og plantebaseret kost

TID: 10/12, 1 tirsdag, kl. 17:15-20:15

PRIS: 275 kr., studerende 0 kr.

UNDERVISER: Mette Borre, klinisk diætist, Aarhus Universitetshospital

Der er mange myter og fordomme om, hvad der er godt at spise både for vores helbred og klima. Må man spise sukker og gluten? Skal man leve plantebaseret og undgå kød for at leve længe? Skal man faste eller spise mange små måltider? Må man overhovedet spise noget som helst? I de nye kostråd fra 2023 (Nordiske Næringsstofanbefalinger) er der lagt op til, at planteriget bør fylde mere på vores tallerken. Samtidig får kød – særligt fra de firbenede – kun en beskeden plads, næsten som en forbudt spise eller eksklusiv delikatess. En del har allerede af forskellige årsager, som fx miljø, etik eller sundhed, fravalgt kød til fordel for planter og grøntsager i kosten. Hvad er fordele og ulemper ved dette? Vi har dokumentation for, at den såkaldte middelhavskost er god for vores helbred. I det nordiske køkken har vi dog mange lige så gode fødevarer og ingredienser som i middelhavskosten. Med de nye Nordiske Næringsstofanbefalinger har vi solide råd om ernæring, der beskytter både helbred og klima. Bliv klogere på, hvad de nye kostråd indeholder. Hvad vil det sige at spise plantebaseret? Hvad betyder det for vores sundhed, og hvad skal man være særligt opmærksom på? Er det godt for alle at spise mere plantebaseret og mindre kød? Er der aldersgrupper, hvor det ikke er godt at undgå at spise kød? Fx ældre eller mennesker med tarmproblemer eller knogleskørhed?

I de nye kostråd fra Nordiske Næringsstofanbefalinger 2023 er der lagt op til, at planteriget bør fylde mere på vores tallerken. Hør mere, når klinisk diætist Mette Borre gør dig klogere på området.

2512-012

Fordybelse i mindfulness og meditation

TID: 22/2, 2 dage, kl. 10.00-16.00

PRIS: 850 kr., studerende 0 kr.

UNDERVISER: Gull-Maja la Cour, cand.psych. og mindfulness-instruktør

Mindfulness handler om evnen til bevidst nærvær og intimitet med livet – som det udfolder sig fra øjeblik til øjeblik. At arbejde med mindfulness handler bl.a. om at træne evnen til at iagttage tanker, følelser og kropslige fornemmelser med en venlig og ikke-dømmende opmærksomhed. Mindfulness er ikke en mental intellektuel aktivitet, men en måde at være til stede på, der er forankret i krop, sanser og hjerte. I en tid præget af stress, forandring og effektivitet kan det være en stor udfordring at være nærværende. Men evnen kan trænes og være et middel til stresshåndtering, forebyggelse af depression og forbedring af livskvalitet, relationer og samarbejde. Ny forskning viser, at mindfulness-baserede interventioner er blandt de mest effektive metoder til forbedring af mental sundhed. Over to dage bliver du undervist af en psykolog med mangeårig uddannelse og erfaring inden for mindfulness og meditation. I undervisningen vil vi veksle mellem praktiske øvelser, dialog samt teori baseret på den praktiske anvendelse. Du vil blive introduceret til forskningen inden for området, og få indsigt i hvad mindfulness er, og hvordan det virker. Der kræves ingen særlige forudsætninger for at deltage. Du må være indstillet på at arbejde med dig selv, herunder træne evnen til at være nærværende i relation til krop, følelsesliv og tanker – såvel som verden omkring dig. Undervisningen henvender sig til nybegyndere såvel som til mere erfarne mindfulness-udøvere. Obs. Du bedes medbringe et liggeunderlag og et tæppe til brug under kropsscanning samt enkle yoga-øvelser, hvor alle vil kunne deltage.

2512-015

Positiv psykologi i hverdagen

TID: 4/3, 5 tirsdage, kl. 18.30-20.15

PRIS: 695 kr., studerende 0 kr.

Der vil altid eksistere ubehagelige situationer i hverdagen, som kan optage vores tanker negativt og dræne os for energi. Men man kan gøre meget forebyggende ved at prioritere dét, der gør livet værd at leve – også når man møder modgang. Positiv psykologi er en nyere gren af psykologien, som fokuserer særligt på det velfungerende og det forebyggende. Det er videnskab, som fokuserer på, hvordan man kan trives godt i hverdagen. Positiv psykologi er opstået, fordi man i mange år har haft et dominerende fokus på behandling frem for forebyggelse af fx psykiske sygdomme. Bliv introduceret til den positive psykologis teorier og metoder, og få indblik i, hvordan positiv psykologi både kan bruges til at forebygge problemer og til at gøre hverdagen mere interessant.

04/03: Introduktion til den positive psykologi. Hans Henrik Knoop, lektor i psykologi, Aarhus Universitet samt ekstraordinær professor, North-West University, SA

11/03: Mental robusthed i hverdagen. Ida Rahbek-Hertz, cand.mag. i psykologi og kommunikation og director, Center for Mental Robusthed

18/03: Glæde og lykke i hverdagen. Louise Tidmand, cand.pæd.psyk., master i positiv psykologi

25/03: Flow i hverdagen. Frans Ørsted Andersen, lektor i uddannelsesforskning, Aarhus Universitet

01/04: Motivation i hverdagen. Ib Ravn, lektor i organisatoriske vidensprocesser, Aarhus Universitet

2512-025

Skamlingsbanken – et nationalt og folkeligt samlingssted

TID: 14/5, 1 onsdag, kl. 17.00-18.45

PRIS: 240 kr.

STED: Skamlingsbanken, Skamlingvej 125

UNDERVISER: Steen Rosenvinge Lundbye, kulturarvschef og UNESCO Site Manager. Michael Nobel Hviid, museumsinspektør, ph.d., Museum Kolding

Siden 1843 har Syd- og Sønderjyllands højeste punkt, Skamlingsbanken, fungeret som nationalt og folkeligt samlingssted. Igennem tiden har Skamlingsbanken været en af de vigtigste talerstole for de danske mænd og kvinder, der kæmpede for retten til at tale dansk, for kvinders stemmeret og talte imod nazismens fremmarch. I dag vidner monumenterne på Højskamlingen, som er det højeste punkt, os om nogle af de store danskere, som har talt for en sag på netop dette sted. Men Skamlingsbanken er ikke bare højtidelige taler og kamp. Det er også mennesker i tusindvis samlet til store folkefester på bankens stejle skråninger. Med tiden er Skamlingsbanken også blevet et udfugtsmål, hvor folk fra nær og fjern med madkurv og venner og familie under armen har nydt en fridag i det grønne. I dette foredrag vil historikere fra Museum Kolding fortælle Skamlingsbankens historie og krydre fortællingen med genstande fra museets store samling

SE HER

Natur & univers

2422-125

Kunstig intelligens

TID: 11/9, 3 onsdage, kl. 18.15-20.00

PRIS: 500 kr., studerende 0 kr.

UNDERVISER: Luís Cruz-Filipe, uddannelsesleder og lektor i kunstig intelligens, Institut for Matematik og Datalogi på Syddansk Universitet.

Vi omgiver os med kunstig intelligens på mobilens maps, i robotstøvsugere og i Google Translate. Kunstig intelligens skal gøre vores verden lettere og bedre. Men præcis som mennesker skal computere også træne for at lære, og det er ikke helt uden bump på vejen. Også kunstig intelligens indeholder bias. Det opdager vi, når computeren for eksempel viser sig at tænke som en hvid, ufaglært mand. For hvad er i grunden forskellen på den naturlige hjerne og den kunstige hjerne? Og er det fair at forvente gennemsigtige forklaringer af kunstig intelligens, når vores egne mest af alt minder om søforklaringer? Måske skal vi i fremtiden bare lade den menneskelige og den kunstige hjerne samarbejde i en slags hybrid intelligens. Bliv klogere på kunstig intelligens i denne forelæsningsrække.

2422-005

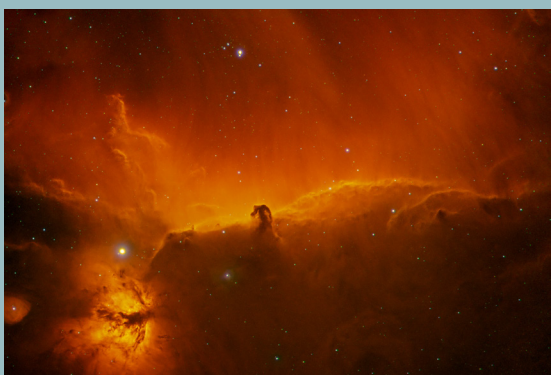
Rundtur i Universet med astrofotos

TID: 29/10, 2 tirsdage, kl. 18.30-20.15

PRIS: 350 kr., studerende 0 kr.

UNDERVISER: Sune Hermit, astrofotograf, ph.d.

Tag med på en svimlende kosmisk rejse med udgangspunkt i forelæserens egne fotos. Mange har nu mulighed for at tage fantastisk smukke fotos af stjernehimlen med almindeligt udstyr. Vi ser på hvordan. Vi starter i Solsystemet og bevæger os sidenhen ud i vores egen Mælkevej. Senere går vi på opdagelse i fjerne galakser mange millioner lysår herfra. Undervejs ser vi en mængde spændende objekter – oppustede gamle stjerner, supernovarestes, stjernehøje og områder med aktiv stjernedannelse. Vi kommer ind på afstandene i universet, på stjerners fødsel og død, og på hvordan en stjernes død er med til at berige området med de tunge grundstoffer, som planeter og mennesker er dannet af. Ud over at høre om de mange spændende fænomener kommer vi også ind på, hvilket udstyr det kræver for at tage avancerede astrofotos, på databehandling, anvendelse af specialiserede kameraer og filtre til at tage billeder med, og vi sammenligner egne billeder med nogle af de mest ikoniske billeder fra Hubble Rumteleskopet og James Webb.

Billede af Hestehovedtågen af astrofotograf Sune Hermit, som forelæser på Rundtur i Universet med astrofotos til efteråret.

2422-103

Kvantefysik og filosofi

— **TID:** 11/11, 1 mandag, kl. 17:15-21:15
PRIS: 350 kr., studerende 0 kr.
UNDERVISER: Jens Olaf Pepke Pedersen, seniorforsker i klimaaendringer, DTU Space

Kvantefysik er en af de mest succesrige teorier, mennesket endnu har udviklet. Den har givet os indsigt i atomernes verden og gjort det muligt at udvikle helt nye teknologier. Men det er også en fysisk teori, som beskriver fænomener, vi ikke kender fra vores dagligdag. Som vi ikke har noget godt sprog for, og som også er i modstrid med vores erfaringer. Hvad fortæller kvantefysikken os om verden, og hvad er de filosofiske konsekvenser heraf? I forelæsningsen vil vi se på kvantefænomener og teorien, der bruges til at forklare dem, samt diskutere, om nogle af aspekterne har filosofiske konsekvenser.

2422-088

Fremtidens energi

— **TID:** 12/11, 4 tirsdage, kl. 18.30-20.15
PRIS: 650 kr., studerende 0 kr.

Klimakrisen kradser, CO₂-udledningen stiger og strømforbruget har aldrig været større. Mens vi vender de fossile energikilder ryggen, bliver behovet for andre og mere vedvarende energiformer mere og mere akut. Der er muligheder i både sol, vind og vand. Nogle lande udfaser atomkraft, mens andre åbner nye kraftværker. Både FN og EU ser atomkraft som en grønnere energiform, dog husker mange stadig ulykkerne i Tjernobyl og Fukushima. Er atomkraft vejen frem, eller bør vi fortsat sige nej tak til atomkraft? Hvor langt er vi med at udnytte de forskellige energiformer? Og hvad med lagring, håndtering af affald og sikkerhed? I denne forelæsningsrække giver en række forskere og eksperter dig en grundig indføring i fordele og ulemper ved de forskellige energityper. Vi skal høre, hvordan de fungerer, hvor langt vi er med at udnytte mulighederne i dag i Danmark såvel som i udlandet, og hvor vores energi spås at komme fra i fremtiden.

12/11: Bølgeenergi. Erik Damgaard Christensen, professor og sektionsleder, DTU Mekanik, Danmarks Tekniske Universitet

19/11: Solenergi. Sune Thorsteinsson, projektleder, DTU Electro, Danmarks Tekniske Universitet

26/11: Atomkraft. Bent Lauritzen, sektionsleder, DTU Fysik, Danmarks Tekniske Universitet

03/12: Vindenergi. Jens Nørkær Sørensen, professor i vindenergi, Danmarks Tekniske Universitet

FØLG MED PÅ FACEBOOK

facebook.com/
KoldingFolkeuniversitet

2512-010

Fossiler ved de danske kyster

— **TID:** 24/4, 3 torsdage. De to første gange kl. 18.30-20.15, tredje gang ekskursion kl. 10.00-15.00
PRIS: 685 kr., studerende 0 kr.
UNDERVISER: Line Henriette Broen, geolog,
AARHUS Kommune

Hvem har ikke samlet et forstenet søpindsvin op på stranden og undret sig over, hvor det er kommet fra, og hvordan det er blevet til? Undergrunden under Danmark er fuld af spor efter et urhav, der eksisterede for millioner af år siden, og sporene af det findes overalt ved kysterne, i grusgrave og i kalkbrud. Hør om sporene efter urhavets eksotiske dyreliv – fra trilobitter, hajtænder og krabbebolle til de mange forskellige søpindsvin. Hvordan de er blevet til fossiler, og hvordan du selv kan aflæse deres historie. Har du egne spændende fund derhjemme, er du velkommen til at tage dem med og få dem bestemt. Den tredje undervisningsgang tager vi i egne biler ud til stranden. Her prøver vi selv at finde fossiler. Der er tips til, hvad man især skal kigge efter, og hvor de gode lokaliteter i øvrigt er rundt omkring i Danmark. Medbring tøj efter vejret, mad og drikke efter behov og evt. en hammer og mejsel. Maks. 40 deltagere. Lokalitet for ekskursionen ligger endnu ikke fast. Vi melder stedet ud, når datoen for kursusstart nærmer sig.

Gratis: Vi serverer en kop kaffe/te pr. person på hverdagsaftener ved undervisning på Syddansk Universitet. Medbring gerne egen kop.

Religion & filosofi

2422-002

Søren Kierkegaards 'Kjerlighedens Gjerninger'

— **TID:** 3/9, 6 tirsdage, kl. 12.15-14.00
PRIS: 850 kr., studerende 0 kr.
STED: Kolding Bibliotek, Slotssøvejen 4
UNDERVERS: Kasper Lysemose, postdoc i filosofi, Aarhus Universitet

Søren Kierkegaards 'Kjerlighedens Gjerninger' er et af de smukkeste og mest udfordrende værker om kærligheden i den europæiske idéhistorie. En radikal udlægning af den kristne kærlighed (agape) holdes her op imod kærlighedsbegreberne fra den antikke verden: elskoven (eros) og venskabet (philia). For Kierkegaard er den kristne kærlighed først og fremmest tilstede i handlingen – men Kierkegaard rokker samtidig ved vores forestilling om, hvad det overhovedet vil sige at handle. Således er fx barmhjertighed en kærlighedens gerning, selvom den intet formår at udrette. Vær med, når vi i fællesskab læser og diskuterer Kierkegaards værk 'Kjerlighedens Gjerninger'. Værket er inddelt i en række kortere taler. Vi vil undersøge seks af disse taler sammen med Kasper Lysemose, postdoc i filosofi. Få lejlighed til at erfare det anstrengende og berigende ved at arbejde med en klassisk tekst. Og når teksten så oven i købet flyder fra Kierkegaards provokerende pen, må vi nok også påregne at blive udfordret lidt på vores antagelser. Alle kan være med i værlæsningen. Det forventes ikke, at man kender til emnet eller har læst værket på forhånd. Man må læse med i det omfang, det er muligt, hvorfor undervisningen også inkluderer dem, der ikke nåede læsningen til en given undervisningsgang. Ønsker man at læse med, bedes man selv anskaffe 'Søren Kierkegaard, Kjerlighedens Gjerninger, Gyldendal: København, 2013' forud for holdstart.

- 03/09: Om kærlighedens skjulte liv, der kendes på frugterne.
 10/09: Om kærlighedsbuddet: du skal elske Næsten!
 17/09: Om at kærligheden er lovens fylde
 24/09: Om vores pligt til at forblive i kærlighedens gæld til hinanden
 01/10: Om kærlighedens opbyggelighed
 08/10: Om barmhjertigheden, der intet kan give og intet formår at gøre.

2422-114

Hvad enhver dansker bør vide

— **TID:** 3/9, 5 tirsdage og 1 onsdag, kl. 18.45-20.30
PRIS: 850 kr., studerende 0 kr.
STED: Syddansk Universitet, Universitetsparken 1

Hvad bør man læse, høre, se, eller smage, før man dør? Det giver tv, bøger og aviser os mange bud på. På Folkeuniversitetet har vi spurgt eksperterne. Vi inviterer nogle af landets dygtigste forskere til at give deres bud på, hvad der er grundlæggende viden inden for deres fag. Få overblik over milepæle, begivenheder og personer, som revolutionerede menneskets tilværelse. Hvad betyder 1864 for danmarkshistorien? Hvorfor er Johannes V. Jensen fortsat en del af pensum i skoler og universiteter? Hvad er de væsentligste kunstneriske eller musikalske nybrud gennem de sidste 200 år? Og hvad er historien bag opfindelsen af bl.a. vindmøllen og penicillinen? Få perspektiv på det, som ændrede verden.

- 03/09: **Kunst.** Birgitte Zacho, kunsthistoriker
 10/09: **Danmarks historie.** Michael Bregnsbo, lektor i historie, Syddansk Universitet
 17/09: **Teknologi.** Kristian Hvidtfelt Nielsen, lektor i videnskabsstudier, Aarhus Universitet
 24/09: **Litteratur.** Neal Ashley Conrad Thing, ph.d. i litteraturvidenskab
 02/10: **Klima.** Jesper Theilgaard, meteorolog, selvstændig, stifter af klimaformidling.dk og tidl. vært på DR. OBS! Foregår på en onsdag.
 08/10: **Sundhed.** Uffe Juul Jensen, professor emeritus i filosofi og videnskabsteori, Aarhus Universitet

Vidste du, at du
 kan læse det trykte
 katalog online?
 Find det på
fuodense.dk/kolding

Det store
 overblik

2422-029

Hannah Arendt – frihedens tænker

TID: 11/9, 5 onsdage, kl. 18.30-20.15

PRIS: 750 kr., studerende 0 kr.

UNDERVERISER: Flemming Houe, mag.art. i idéhistorie

Hannah Arendt er en personlighed af imponerende format med en dramatisk historie i en turbulent tid. Og hun er en af det 20. århundredes mest originale og provokerende politiske tænkere. Udgangspunktet for hendes tænkning er forsøget på at begribe det ubegribelige: den afgrund af menneskelig ondskab, der åbner sig i totalitarismen og Holocaust. Det er en radikal ondskab, der paradoksalt bliver en banal ondskab, når hun stiller skarpt på en enkelt af de medskyldige, nemlig den tankekomme Adolf Eichmann. Arendts analyse af ondskaben åbner samtidig mod det gode, og som sådan viser umenneskeligheden hen til menneskeligheden. Fokus er på menneskets skabende frihed, evnen til i ord og handling at skabe en menneskelig verden, og pointen er, at det kun kan ske i forholdet til andre individer, for frihed er ikke noget, mennesket besidder alene, det realiseres kun i forholdet til andre. Få en introduktion til en tænker, der er barn af sin tid og stadig relevant.

11/09: Totalitarismen. Den radikale ondskab.

18/09: 'Menneskets vilkår'. Handlingens frihed.

25/09: Eichmann – det ondes banalitet

02/10: 'Åndens Liv'. To slags tænkning

09/10: Den meningsgivende fortælling

2422-084

Den glemte visdom

TID: 14/9, 1 lørdag, kl. 10.15-16.15

PRIS: 500 kr., studerende 0 kr.

UNDERVERISER: Anders Dræby Sørensen, ph.d., filosof og forfatter

Længes du også efter at være mere forbundet til naturen, have et formål med at leve og dø, blive et helt menneske eller føle dig virkeligt levende? Selv om den moderne videnskab og teknologi har skabt gode materielle levevilkår, har den glemt en mere oprindelig visdom om naturens, meningens, livets og dødens dybder. I en nutid præget af mistrivsel og kriser kan det føles vigtigt at få forbindelse til tilværelsens åndelige dimensioner, og mange søger mod Østens spiritualitet for at udfylde tomrummet. Den vestlige kultur har imidlertid sine egne åndelige rødder, og i forelæsningsrækken tager vi dig derfor med på en spændende tur i de shamanistiske, egyptiske, græske og nordiske visdomstraditioner. Forelæsningsrækken er baseret på Anders Dræby Sørensens bog 'Visdommens rum', der udkommer på Akademisk Forlag i 2024.

2512-002

Heidegger og Arendt – om angsten og enden, kærligheden og begyndelsen

TID: 23/1, 1 torsdag, kl. 12.00-15.45

PRIS: 350 kr., studerende 195 kr.

STED: Kolding Bibliotek, Slotssøvejen 4

UNDERVERISER: Kasper Lysemose, postdoc i filosofi, Aarhus Universitet

Denne torsdag vil vi undersøge to filosofiske forfattere og spejle dem i hinanden: Martin Heidegger om den eksistentielle angst og forholdet til døden, og Hannah Arendt om det aktive liv og forholdet til fødslen. Heideggers og Arendts skæbner var ikke bare personligt, men også filosofisk forviklede, fordi de begge tog bestik af yderpunkterne i den menneskelige eksistens. Brug en dag i selskab med to af det 20. århundredes allerstørste tænkere og se, om du kan blive lidt klogere på den menneskelige eksistens.

2512-004

Filosofiske mesterværker

TID: 27/1, 6 mandage, kl. 16.15-18.00

PRIS: 795 kr., studerende 395 kr.

STED: Kolding Bibliotek, Slotssøvejen 4

UNDERVERISER: Kasper Lysemose, postdoc i filosofi, Aarhus Universitet

Filosofien vrirler med tanker udtænkt af historiens mange filosoffer og nedskrevet i et utal af filosofiske værker. Alligevel dukker nogle værker oftere op end andre. Hvorfor? Fordi de er i en klasse for sig! Disse filosofiske mesterværker har det med at overleve deres egne fortolkninger og være en udtømmelig kilde til menneskets forsøg på at forstå sig selv og sin verden. Platons idéer, Descartes cogito og Kants kategoriske imperativ er eksempler på sådanne store tanker i filosofien, som vi ikke bare har bag os, men stadig i høj grad foran os. Bliv indført i – og udfordret af – en perlerække af filosofiens absolutte mesterværker.

27/01: Platon: Staten

03/02: Aurelius Augustin: Bekendelser

10/02: René Descartes: Metafysiske meditationer

17/02: Immanuel Kant: Grundlæggelse af sædernes metafysik

24/02: Georg Wilhelm Friedrich Hegel: Åndens fænomenologi

03/03: Friedrich Nietzsche: Moralens genealogi

Sammen med Kasper Lysemose, postdoc i filosofi, kan du deltage i værklæsningen af Kierkegaards 'Kjerlighedens Gjerninger'. Kasper har hele tre hold på programmet på Kolding Bibliotek.

Arkæologi & historie

2422-008

Antikkens stormagter

— **TID:** 10/9, 6 tirsdage, kl. 18.30-20.15
PRIS: 850 kr., studerende 0 kr.

Historien om antikkens stormagter er den fascinerende historie om, hvordan vi mennesker tilbage i tiden og overalt i verden har organiseret os i civiliserede samfund, skabt teknologiske opfindelser og imponerende kulturelle udtryk inden for bl.a. arkitektur, kunst, litteratur, medicin og landbrug. Men det er også historien om, hvordan krige og sammenstød med andre har ført til civilisationers fald og nye stormagters opståen. I forelæsningsrækken tager forskerne os med på en rejse gennem fem kontinenter. Vi begynder i Afrika, hvor det gamle Egypten tog form for 5000 år siden og stadig er et af oldtidens mysterier. Herfra rejser vi over Assyrien til Persien, Rom og Kina. Vi følger de muslimske araberes erobringstogter, der blev standset ved Poitiers af de kristne karolinger og ender rejsen hos aztekerne og inkaerne i Nord- og Sydamerika og den imponerende storby Teotihuacan.

- 10/09: Egypten.** Mette Gregersen, cand.phil. i ægyptologi
- 17/09: Assyrriget.** Troels Pank Arbøll, adjunkt, Institut for Tværkulturelle og Regionale Studier, Københavns Universitet
- 24/09: Alexander den Store og de Hellenistiske Riger.** Maja Rechendorff Møller, ph.d.-studerende i historie, Københavns Universitet
- 01/10: Fra Perseriget til Rom og Han Kina.** Peter Fibiger Bang, lektor i historie, Københavns Universitet
- 08/10: Kalifatet og karolingerne.** Jacob Tullberg, ekstern lektor i historie, Københavns Universitet
- 22/10: De præcolumbianske stormagter: Teotihuacan, aztekerne og inkaerne.** Mette Baggers, cand. mag. i moderne kultur og kulturformidling og BA i Indianske sprog og kulturer.

2422-167

Firenze og Venedig – verdens første moderne byer

— **TID:** 28/9, 1 lørdag, kl. 10.00-16.00
PRIS: 500 kr., studerende 0 kr.
UNDERVISER: Martin Amitsbøll
 Husted, cand.mag. i filosofi, samfundsfag og historie

Et centralt historisk område i Europa er Norditalien. Her ligger en række dragende byer, der med deres kirker, bymure og lange fortid fortæller om et afgørende kapitel i Europas historie. Fra 1100-tallet til 1500-tallet udviklede byerne sig markant politisk, socialt og økonomisk, og de satte et blivende fingeraftryk på verdenshistorien. Bystaterne Firenze, Venedig, Milano, Siena, Genova, Pisa og Lucca indgik på godt og ondt i en tilstand af stadig rivalisering, samarbejde og krig med hinanden og omverdenen på en måde, der frigjorde nye dimensioner og lidenskaber i menneskets forståelse af sig selv, staten og samfundet. Bystaterne blev Europas centre for kunst, politisk teori, innovation og økonomisk foretagsomhed – en tid, man i Firenze forbinder med tænkeren Machiavelli, den magtfulde Medicifamilie og i Venedig med doge Enrico Dandolo. Kom med til denne temalørdag om livet i de moderne byer i middelalderens Italien.

2422-165

Specialstyrker og -operationer i 2. Verdenskrig

— **TID:** 12/10, 1 lørdag, kl. 10.00-16.00
PRIS: 500 kr., studerende 0 kr.
UNDERVISER: Martin Amitsbøll
 Husted, cand.mag. i filosofi, samfundsfag og historie

Nutidens specialstyrker – britiske SAS og amerikanske Navy SEALs – kan spore deres historie tilbage til 2. Verdenskrig. Her opstod der et behov for egentlige elitestyrker, fordi man skulle bage fjendens linjer og hente efterretninger, foretage sabotage eller støtte større operationer. Hør om et af de mest dristige angreb fra SAS: 'Operation Flipper' i 1941, hvor man forsøgte at myrde Rommel. Eller om Marine Raiders gentagne angreb på japansk besatte øer i Stillehavet i 1942, hvor målet var efterretninger og destabilisering. Eller om operationerne bag de tyske linjer under felttoget i Normandiet 1944, der var designet til at ramme de tyske forsyningslinjer. Få kastet lys over de militære begrundelser for etableringen af specialenhederne, og hør om den militærhistoriske udvikling af specialstyrker i 2. Verdenskrig og om udvalgte operationer fra bl.a. britiske SAS og SBS, amerikanske Rangers, tyske Brandenbruger Regiment og italienske Decima Flottiglia MAS.

i weekenden

2422-098

Historieformiddage på biblioteket: Fra abe til undergang – milepæle i menneskehedens historie

TID: 24/10, 7 torsdage, kl. 10.00-11.45
PRIS: 950 kr., studerende 0 kr.
STED: Kolding Bibliotek, Slotssøvejen 4
UNDERVISER: Søren Hein Rasmussen, ph.d. i historie og forfatter, MegaNord

De første mennesker kom til verden for 3,2 millioner år siden. Homo sapiens stødte til for 330.000 år siden. Det er kort tid i evolutionen. Alligevel har vi bredt os til alle afkroge af kloden og forandret dens overflade for at få den til at tjene vores behov. Hvordan gik det til? I denne forelæsningsrække skal vi følge menneskeheden fra dens oprindelse og i dens vandringer til alle kontinenterne. Vi skal undersøge de første store civilisationer, kulturmøderne, krigene og erobringerne, de teknologiske udviklinger og de forskellige måder at forstå verden på. I dag, hvor vores naturbeherskelse er større end nogensinde, er vi paradoksalt nok truet af både naturændringer og vores egen teknologi. Hvordan ser fremtiden ud for mennesker? Find hele programmet på Folkeuniversitetets hjemmeside.

2422-188

På Koldinghus: Frederik 10. – Konge af i morgen

TID: 30/10, 1 onsdag, kl. 16.00-18.30
PRIS: 250 kr., studerende 0 kr., årskortholder til Kongernes samling: 125 kr.
STED: Koldinghus, Markdanersgade 11
UNDERVISER: Lars Hovbakke Sørensen, lektor i historie, ph.d., Professionshøjskolen Absalon. Rasmus Welling, formidlings- og læringschef, Kongernes Samling, Koldinghus

I anledning af det historiske tronskifte 14. januar kan du snart opleve udstillingen 'Frederik 10. – Konge af i morgen' på Koldinghus 11. oktober 2024 til 21. april 2025. Udstillingen tegner et portræt af Danmarks nye konge igennem fotografier, genstande, videoklip, malerier og lyd. Kom helt tæt på vigtige nedslagspunkter og temaer i kongens liv og se genstande, der kan knyttes direkte til de begivenheder og beslutninger, som har været med til at forme kongen som menneske og regent. Denne dag med Folkeuniversitetet på Koldinghus vil formidlings- og læringschef Rasmus Welling fortælle om tankerne bag udstillingen. Du vil også møde kongehusekspert og historiker Lars Hovbakke Sørensen, der vil fortælle om kongehuset og tronskiftet og sætte det ind i en historisk ramme. Find hele programmet på Folkeuniversitetets hjemmeside.

2422-006

Forstå USA – i historisk perspektiv

TID: 30/10, 6 onsdage, kl. 18.30-20.15
PRIS: 850 kr., studerende 0 kr.

Det amerikanske samfund er mere splittet end måske nogensinde før. Amerikanerne går til valg i efteråret 2024 i en virkelighed, hvor basale demokratiske spilleregler er under pres, og vilde konspirationsteorier er blevet en del af den mainstream politiske diskurs. I et forsøg på at forstå de udfordringer og konflikter, der præger USA, vender vi blikket bagud og ser på et udvalg af de mest centrale begivenheder og strømninger i amerikansk historie. En række dygtige eksperter giver her et dybere indblik i landet 'over there'. Fra masseimmigration og dannelsen af det politiske system over udenrigspolitiske udfordringer, populærkultur og frem til de nyeste tendenser i amerikansk politik og samfund.

30/10: Præsidentvalg i USA midt i en kold borgerkrig. Jørn Brøndal, professor i amerikanske studier, Syddansk Universitet

06/11: Den amerikanske forfatning og demokrati under angreb. Anne Mørk, ph.d. i amerikanske studier, Syddansk Universitet

13/11: Amerikansk udenrigspolitik i en ny verdensorden. Jakob Sinding Skøtt, ph.d. i statskundskab, lektor i samfundsfag, Nyborg Gymnasium

20/11: Flugten til Amerika: Immigration og kampen for frihed, 1877-1912. Anders Bo Rasmussen, lektor i amerikanske studier, Syddansk Universitet

27/11: Konspirationsteorier og populistiske strømninger. Niels Bjerre-Poulsen, lektor i amerikanske studier, Syddansk Universitet

04/12: Amerikansk populærkultur: Myter, vold, race og politik i film, tv og musik. Thomas Ærverd Bjerre, lektor i amerikanske studier, Syddansk Universitet

2422-190

Tag børnene med: Hekseri eller tilfældighed?

TID: 16/11, 1 lørdag, kl. 14.00-15.30
PRIS: 200 kr., studerende 100 kr.
STED: Kolding Bibliotek, Slotssøvejen 4
UNDERVISER: Ole J. Knudsen, BSc i fysik og astronomi, Aarhus Universitet. Katrine Rønne Nikolajsen, cand.mag. i religion og historie

Hekseri og tilfældighed – for børn i følge med voksne. Tryllestav, heksekost og spids hat er ikke nødvendige, når vi går på jagt efter nogle kendte og ukendte historier om magi, hekseri og trolddom. Hvorfor vil vi så gerne tro på magi på film og i bøger? Vi møder troen på magi i hverdagen i overtro, banken under bordet og den sorte kat, så det lever stadig i os, men findes magi og hekseri? Er der plads til det i vores virkelige verden? Vi starter i biblioteket, og derefter snuser vi rundt omkring de gamle bygninger ved Staldgården og Koldinghus. Kan vi måske alligevel støde på en heks eller to? – Det bliver lidt uhyggeligt! For børn fra 6 år og opefter.

2422-172

Berlin brænder – mød Tom Buk-Swienty

TID: 25/11, 1 mandag, kl. 18.30-20.00
PRIS: 200 kr., studerende 0 kr.
UNDERVISER: Tom Buk-Swienty, historiker, journalist og forfatter

Tom Buk-Swienty har skrevet en stort anlagt dokumentarisk fortælling om danskere i Berlin under 2. Verdenskrig – baseret på unikt og hidtil upubliceret materiale. 'Berlin brænder' udkommer i løbet af efteråret, og 25. november kan du møde forfatteren bag bogen på Folkeuniversitetet. Da Berlin kapitulerede den 2. maj 1945, var byen en rygende tomt. 170.000 tyske og russiske soldater var dræbt, over 300.000 sårede og 100.000 civile var omkommet. I årene op til byens fald blev den sønderbombet, og størstedelen af den lå i ruiner, da krigen sluttede. Midt i dette kaos befandt bogens to hovedpersoner sig: Paul E. Stemmann fra Berlinske Tidende og Arild Hvidtfeldt fra Socialdemokraten. De havde været udstationeret i Hitler-Tysklands hovedstad de sidste år af 2. Verdenskrig og oplevede nu på nærmeste hold de allieredes rædselsvækkende bombetogter, russernes indtog og Berlins endegyldige fald. De skrev udførligt om det, de så, og deres øjenvidneskildringer hører til de mest facetterede og fascinerende beretninger, der findes om krigsårene i den tyske hovedstad. Tom Buk-Swienty har fået adgang til dette helt unikke materiale, der udgør en vigtig del af den dramatiske grundfortælling, som han har rekonstrueret de dramatiske begivenheder ud fra efter flere års research.

Kunst, arkitektur & design

2422-028

Mærk kunsten gennem 500 års kunsthistorie

— **TID:** 5/9, 5 torsdage, kl. 13.15-15.00
PRIS: 750 kr., studerende 0 kr.
STED: Kolding Bibliotek, Slotssøvejen 4
UNDERVISER: Peter S. Meyer, mag.art. fhv.
 ekstern lektor og museumsdirektør

På tværs af historien kan man genkende oplevelser og følelser og prøve at forstå et andet menneske gennem et kunstværk. Ved at analysere 10 kunstneres hovedværker kan vi dels opbygge kunsthistorisk viden og dels blive bedre til at opleve kunst. Vi vil her se på og tale om værker fra ungrenæssansen til i dag. I forelæsningsrækken kommer vi forbi kunstnere som Giotto, Titian, Tiepolo, Goya, Berthe Morisot, Mary Cassatt, Courbet, Bonnard, Francis Bacon og Lucian Freud.

Tilmeld dig på
fuodense.dk/kolding

2422-112

Formiddage på Trapholt: Samtidskunst

— **TID:** 9/10, 6 onsdage, kl. 11.10-12.55
PRIS: 850 kr., Klub Trapholt 395 kr.
STED: Trapholt, Æblehaven 23

Neo-dada, fluxus, popkunst, op art, minimalisme, post-minimalisme, konceptkunst, land art, body art, performance, video, installationskunst feministisk kunst, postmodernisme, appropriationskunst, neo-ekspressionisme, nyrealisme, relationel æstetik, street art, superflat art, global kunst, identitetskunst, internetkunst mm. I denne forelæsningsrække får du overblik over samtidskunstens mange strømninger og udtryk samt indblik i den historiske kontekst, den er opstået i. Omkring 1960 skete et paradigmeskifte. Maleri, installation, video og ethvert andet medie var her som udgangspunkt ligeværdige, og kunstnerens idé blev mindst lige så vigtig som en håndlavet form og et æstetisk udtryk. Samtidskunsten tematiserer og problematiserer vores tid og de udfordringer, vi står overfor med krig, ungdomsoprør, kvindefrigørelse, globalisering, klimakrise, identitetspolitik osv. Her vil vi søge at forstå den nye kunsts udtryk både på baggrund af historien og med blik på vores egen tid. Verdensnavne som Beuys, Abramovic, Kusama, Sherman, Eliasson og Weiwei dukker op som repræsentanter for vores sammensatte samtid. Forelæsningsrækken er med kunsthistoriker Mathilde Teglgaard Nielsen. Museumsinspektør Katrine Stenum Poulsen introducerer 30/10 til samtidskunsten i den aktuelle udstilling 'FEEL ME' med særligt fokus på, hvordan samtidskunsten kan være med til at sætte fokus på aktuelle dagsordener. Bemærk, at der mellem nogle af datoerne er 14 dage. Er du medlem af Klub Trapholt? Vær opmærksom på, at du skal betale entré til museet, medmindre du er medlem af Klub Trapholt eller er under 18 år. Klub Trapholt medlemmer får adgang til halv pris. Du skal anvende en kode, som kan udleveres ved at henvende dig på fu@fuosdu.dk.

09/10: Neo-dada, pop art og minimalisme. Mathilde Teglgaard Nielsen, cand.mag. i kunsthistorie

23/10: Postminimalisme, performance, video og feminisme. Mathilde Teglgaard Nielsen, cand.mag. i kunsthistorie

30/10: Aktuell samtidskunst på Trapholt. Katrine Stenum, museumsinspektør og kurator, Trapholt

06/11: Postmodernisme og appropriationskunst. Mathilde Teglgaard Nielsen, cand.mag. i kunsthistorie

20/11: Nyrealisme og relationel æstetik. Mathilde Teglgaard Nielsen, cand.mag. i kunsthistorie

04/12: Identitetskunst, klimakunst og global kunst. Mathilde Teglgaard Nielsen, cand.mag. i kunsthistorie

2422-156

Caspar David Friedrich 250 år – med Lilian Munk Rösing

TID: 13/11, 1 onsdag, kl. 18.45-20.30

PRIS: 200 kr., studerende 0 kr.

UNDERVERISER: Lilian Munk Rösing, lektor i litteraturvidenskab, Københavns Universitet

Den store tyske romantiske landskabsmaler Caspar David Friedrich fylder 250 år i 2024. Friedrich har en stærk forbindelse til Danmark. Ikke bare fordi mange danskere i løbet af deres skolegang er blevet præsenteret for 'Vandrerens over tågehavet' som indbegrebet af romantikken, men også fordi Friedrich studerede i København under Nicolai Abildgaard og Jens Juel og senere inspirerede malere som Eckersberg og Lundbye. Friedrichs malerier bliver ofte tolket religiøst og politisk, men med afsæt i sin nye bog 'Friedrichs farver' vil Lilian Munk Rösing fokusere på, hvordan han skaber sine særlige billedrum og glidende farveovergange, og hvorfor hans malerier er aktuelle i klimakrisens tidsalder. Lilian Munk Rösing er litteraturkritiker ved Politiken og lektor i litteraturvidenskab ved Københavns Universitet. Ud over 'Friedrichs farver' er hun forfatter til bl.a. kunstbogen 'Anna Anchers rum' og erindringsbogen 'Kapelvej 97'. Forelæsningsen tager afsæt i bogen 'Friedrichs farver', Turbine (2024). Du modtager en rabatkode til bogen, når du tilmelder dig. Rabatkoden findes øverst på kvitteringen. NB! Bogen kan desværre ikke returneres, hvis forelæsningsen må aflyses pga. sygdom eller lignende.

2422-119

Flere af mit livs billeder – Bente Scavenius

TID: 26/11, 1 tirsdag, kl. 13.00-14.45

PRIS: 200 kr. Klub Trapholt: 100 kr.

STED: Trapholt, Æblehaven 23

UNDERVERISER: Bente Scavenius, mag.art. i kunsthistorie, kunstkritiker og forfatter

Bente Scavenius sætter i sin anmelderroste bog 'Mit livs billeder' fokus på en række malerier, der både fagligt og privat har optaget hende gennem et efterhånden langt liv som kunsthistoriker. Denne aften fortæller hun om et udvalg af de mange værker i bogen, som har haft betydning for hende. For værkerne gælder, at det er den private, men fagligt relevante historie, der fører til den store og mere bredt anlagte historie. Undervejs vil de udvalgte værker blive belyst ud fra en personlig vinkel for derefter at blive sat ind i en kunsthistorisk sammenhæng. Scavenius besøgte Folkeuniversitetet i Kolding for første gang i foråret 2024. Denne gang har hun fokus på flere af de mange billeder, der har haft betydning for hende. Det er muligt at deltage, både hvis du har deltaget på forårsholdet, og hvis det er første gang, du er med. Er du medlem af Klub Trapholt? Vær opmærksom på, at du skal betale entré til museet, medmindre du er medlem af Klub Trapholt eller er under 18 år. Klub Trapholt medlemmer får adgang til halv pris. Du skal anvende en kode, som udleveres ved at henvende dig til Folkeuniversitetet på fu@fuo.sdu.dk.

2422-116

Kunstnersamtale mellem Erik A. Frandsen og Peter S. Meyer

TID: 3/12, 1 tirsdag, kl. 19.00-20.45

PRIS: 200 kr., studerende 0 kr.

UNDERVERISER: Peter S. Meyer, mag.art. fhv. ekstern lektor og museumsdirektør. Erik A. Frandsen, kunstner

Helt fra sit gennembrud i 1980'erne som en del af De Nye Vilde har Erik A. Frandsen konstant udfordret kunstens udtryk. Om det er maleri, tegning, skulptur, neonlys, aluminiumsplader eller hele installationer, så tager værkerne udgangspunkt i kunstnerens liv. Men hvorfor er det interessant for os? Skal man kende kunstnerens biografi for at forstå hans kunst? Helt centralt i hans virke som kunstner står de store udsmykninger af Landstingssalen og Amalienborg, og senest har hans væltede 8 meter lange skulptur i Randers skabt debat om kunst i det offentlige rum. I denne kunstnersamtale vil vi diskutere, hvad kunstnerens liv betyder for kunstværket, og omvendt hvad skaberprocessen betyder for livet som kunstner.

Kom med til spændende kunstforelæsninger på Trapholt i den smukke Richard Mortensen sal. I efteråret kan du både møde Bente Scavenius og fordybe dig i samtidskunsten.

Litteratur, film & musik

2422-001

Murakamis magiske universer

TID: 28/9, 1 lørdag, kl. 10.00-16.00

PRIS: 500 kr., studerende 0 kr.

UNDERVISER: Anne Valbjørn Odgaard, cand.mag. i litteraturhistorie og religionsvidenskab

Vi skal denne dag dykke ned i et lille udvalg af japanske Haruki Murakamis højtelskede værker, hvor vi lader os opsluge i brønde og parallelverdener, biblioteker og labyrinter, følger efter forsvundne koner og katte og får forskellige vinkler på et fascinerende forfatterskab. Vi skal have fat i hovedværkerne 'Trækopfuglens Krønike' og 'Kafka på stranden', og vi skal se nærmere på kvinderne i japanerens forfatterskab. Vel mødt!

2422-090

Knæk litteraturens koder

TID: 22/10, 6 tirsdage, kl. 17.00-18.45

PRIS: 850 kr., studerende 0 kr.

STED: Kolding Bibliotek, Slotssøvejen 4

Litteratur giver oplevelser. Den giver adgang til nye refleksioner, andre menneskeskæbner og fremmede verdener. De unikke læseoplevelser findes overalt, og hver litterær genre har sine særlige kendetegn. Hvordan læses en novelle? Et digt? Dramaet? Eller en roman? Litteraturen bruger codesprog i form af symboler, metaforer og andre fortælletekniske greb. Så for at forstå litteraturens skjulte lag må man fortolke og afdække dens strukturer. Lær centrale skønlitterære genrer at kende, og bliv klogere på deres udtryksformer, ligheder og forskelle. I forløbet tager vi afsæt i konkrete tekster inden for de forskellige genrer.

22/10: Romanen. Lis Møller, professor i litteratur, Aarhus Universitet

05/11: Novellen. Anne-Marie Vestergaard, cand.mag. i litteraturvidenskab

12/11: Eventyret. Peer E. Sørensen, professor emeritus i nordisk sprog og litteratur, Aarhus Universitet

19/11: Lyrikken. Lars Handesten, lektor i litteratur, Syddansk Universitet

26/11: Autofiktion. Stefan Kjerkegaard, lektor i nordisk sprog og litteratur, Aarhus Universitet

10/12: Dramaet. Johan Holm Mortensen, dramaturg, Det Kongelige Teater

2422-045

Højdepunkter i klassisk musik og opera – med Søren Schauser

TID: 31/10, 1 torsdag, kl. 16.30-19.00

PRIS: 275 kr., studerende 0 kr.

STED: Kolding Bibliotek, Slotssøvejen 4

UNDERVISER: Søren Schauser, lektor på Det Kgl. Danske Musikkonservatorium og kendt fra Den Klassiske Musikquiz på DR2

Ligger der et hemmeligt budskab gemt i Beethovens 'Für Elise'? Hvorfor er Edward Elgars 'Gåde-variationer' så hemmelige? Og hvad har komponisterne egentlig selv sagt om det hele? Denne aften formulerer Søren Schauser vigtig viden og fortæller sjove anekdoter, mens han guider dig gennem det særlige ved en række højdepunkter inden for klassisk musik og opera. Hvad er det, man kan og skal lægge mærke til? Og hvad gør stykkerne centrale i musikhistorien? Søren Schauser er ph.d. i filosofi, violinist og forfatter til en lang række bøger om klassisk musik og opera og er lektor ved Det Kongelige Danske Musikkonservatorium. Desuden er han kendt for sin medvirken i 'Den klassiske musikquiz' på DR2.

Andreas Halskov forelæser i Nicolai Biograf om filmens mestre fra stumfilmens store komedieskabere til nutidens mest fremtrædende og kontroversielle skikkelser.

2422-036

Musikkens mesterværker

- **TID:** 1/11, 4 fredage, kl. 11.00-12.45
PRIS: 650 kr., studerende 0 kr.
STED: Kolding Bibliotek, Slotssøvejen 4
UNDERVISER: Leif V. S. Balzhzersen, mag.art. i musikvidenskab og tidl. musikchef for Aarhus Symfoniorkester og Sønderjyllands Symfoniorkester

Få mere ud af musikken! I forelæsningsrækken dykker vi ned i festlig barokmusik af Bach, symfoniske fortællinger af Richard Strauss og Dukas, samt kirkemusik af 200-års-jubilaren Anton Bruckner. Nyd at kunne fordybe dig i ét værk ad gangen, og få samtidig en introduktion til almene musikbegreber, musikgenrer, instrumenter og musikhistorie. Du får på den måde mere ud af din næste musikoplevelse – uanset om det er et nyt værk, du kaster dig over, eller om du genhører netop et af disse pragtfulde musikværker. Alle deltagere får adgang til musikken via internettet og skal til hver mødegang lytte til værket på forhånd.

- 01/11:** Strauss: Don Juan
08/11: Bach: Brandenburgkoncerter
15/11: Bruckner: Te Deum
22/11: Dukas: Troldmandens lærling

2422-109

Eftermiddage i Nicolai Biograf: Filmens mestre

- **TID:** 1/11, 6 fredage, kl. 14.00-15.45
PRIS: 850 kr., studerende 0 kr.
STED: Nicolai Biograf og Café, Skolegade 2A
UNDERVISER: Andreas Halskov, ekstern lektor i medievidenskab, Aarhus Universitet

Filmens mestre handler om nogle af de mest banebrydende instruktører i filmens historie og de genrer og strømninger, som de hver især er forbundet med. Med Nicolai Biograf som ramme skal vi se på store filmskabere, der gennem de sidste hundrede år har haft afgørende indflydelse og sat nye normer for hele det filmiske udtryk. Fra stumfilmens store komedieskabere til nutidens mest fremtrædende og kontroversielle filmskikkelser. Vi gør opmærksom på, at forelæsningerne foregår i en biograf. Der er derfor ikke borde, og belysningen er dæmpet. OBS! Ingen forelæsning fredag 8/11

- 01/11:** Noir'ens mestre – fra Fritz Lang til Bodil Ipsen
15/11: Komediens kunst – Chaplin, Tati og Allen
22/11: Uhyggens mestre – Alfred Hitchcock og David Cronenberg
29/11: Svenske mestre – fra Ingmar Bergman til Ruben Östlund
06/12: Britisk socialrealisme – fra Ken Loach til Andrea Arnold
13/12: Ubehagets kunst – fra Pier Paolo Pasolini til Michael Haneke

2422-037

Aften på biblioteket: Om Elena Ferrante

- **TID:** 4/11, 1 mandag, kl. 18.30-20.15
PRIS: 200 kr., studerende 0 kr.
STED: Kolding Bibliotek, Slotssøvejen 4
UNDERVISER: Pia Schwarz Lausten, lektor i italiensk litteratur, Københavns Universitet

Ingen ved med garanti, hvem der gemmer sig bag pseudonymet Elena Ferrante. Men hendes romaner – især romankvartetten 'Min geniale veninde' – er blevet slugt af millioner af læsere verden over og omsat til både tv-serie og teaterforestilling. Denne aften på Kolding Bibliotek præsenterer lektor i italiensk litteratur, Pia Schwarz Lausten, Ferrantes forfatterskab. Vi bevæger os fra debuten 'Blev sværende kærlighed' (1992) over 'Forladte dage' (1998) og 'Dukken der blev væk' (2006) frem til Napoli-kvartetten om Lila og Elena (2011-2014), som for alvor fik Ferrante-feberen til at sprede sig, og til den seneste roman 'Voksnes løgnagtige liv' (2019). I forelæsningsen vil vi fokusere på temaer som det kvindelige venskab, synet på Napoli, mor-datter forholdet og skriften, Ferrantes skrivestil og spørgsmålet om forfatteridentiteten.

2422-052

Leonard Cohen – 90 år

- **TID:** 25/11, 1 mandag, kl. 17.00-18.45
PRIS: 200 kr., studerende 0 kr.
STED: Kolding Bibliotek, Slotssøvejen 4
UNDERVISER: Espen Strunk, forfatter og rockjournalist, Musikmagasinet GAFFA

I september 2024 ville den store, canadiske sangskriver og forfatter Leonard Cohen være fyldt 90 år. I denne forelæsning opruller litteraturhistoriker og musikjournalist Espen Strunk hele historien om Cohens liv og karriere. Vi bliver undervejs ført ind i de store, eksistentielle temaer, som løber gennem livsværket – fra debutromanen 'Let Us Compare Mythologies' fra 1956 til Cohens sidste album, som udkom kort før hans død i efteråret 2016. Espen Strunk er musikjournalist og forfatter, cand.mag. i litteraturhistorie og nyhedsredaktør på musikmagasinet GAFFA. Han har skrevet en række biografier og musikbøger, og så er han én af de få danske journalister, som har mødt og interviewet Leonard Cohen.

2512-018

Dansk sprog i 6.000 år

- **TID:** 5/3, 1 onsdag, kl. 18.30-20.15
PRIS: 200 kr., studerende 0 kr.
UNDERVISER: Thomas Olander, lektor i indoeuropæisk sproghistorie, Københavns Universitet

De fleste ved, at svensk og norsk er søstersprog til dansk. Tysk og engelsk er en slags kusiner, men vores sprog har også fjernere slægtninge over hele kloden – vi er en lille del af den store indoeuropæiske sprogfamilie. Med udgangspunkt i moderne dansk, som vi går rundt og snakker det med hinanden, spoler vi tiden tilbage og sætter dansk ind i en større sproghistorisk sammenhæng. Hvordan er dansk blevet til? Hvornår kom det til Danmark? Hvor kom det fra? Og hvor langt tilbage går det danske sprogs historie? Undervejs kommer vi forbi gamle stadier af dansk og andre sprog, og vi taler om, hvad det betyder, at nogle sprog er beslægtede med hinanden, men ikke med andre. Vi kommer også til at høre lidt om, hvad forhistorisk dna kan fortælle os om vores sprogs historie.

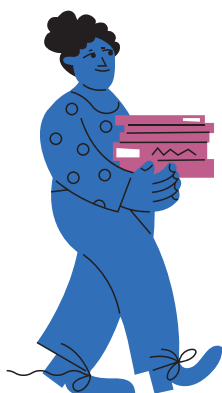
Arbejdsliv, ledelse & kommunikation

2422-123

Selvbestemmelsesteorien: Motivation og psykologiske behov

— **TID:** 25/9, 3 onsdage, kl. 17.30-19.15
PRIS: 500 kr., studerende 0 kr.
UNDERVERISER: Ib Ravn, lektor i organisatoriske vidensprocesser, Aarhus Universitet

Hvorfor er det en dårlig ide at motivere folk med stok og gulerod, belønninger og guldstjerner? Fordi det typisk hæmmer oplevelsen af, at en opgave kan være sjov, interessant eller spændende i sig selv. Det er i stedet vigtigt at være opmærksom på de tre menneskelige behov for autonomi (valgfrihed, ejerskab, autenticitet), kompetence (mestring) og samhørighed (fællesskab og kærlighed). Bliver de tilgodeset, trives mennesker og motiveres dermed til at gøre det fornødne. Selvbestemmelsesteorien er oprindeligt baseret på arbejde foretaget af to amerikanske psykologer, Edward L. Deci og Richard M. Ryan. I dag har hundredvis af forskere dokumenteret, at når menneskers psykologiske behov dækkes, oplever de livsudfoldelse og opblomstring. Der er betydelige konsekvenser for forældreskab, skolegang, arbejdsliv, psykisk lidelse, mindfulness, håndtering af følelser og politisk-økonomiske forhold. Undervisningen tager afsæt i Ib Ravn's 'Selvbestemmelsesteorien: Motivation, psykologiske behov og sociale kontekster' (Hans Reitzels Forlag), der er den første introduktion til teorien på dansk.

Vil du give dine medarbejdere mulighed for at opdatere deres viden? Kontakt os og hør om muligheden for en virksomhedsaftale

2422-062

Lær at mestre din økonomi

— **TID:** 23/10, 1 onsdag, kl. 17.00-20.00
PRIS: 275 kr., studerende 0 kr.
UNDERVERISER: Desirée Ballegaard, cand.merc.aud.,
 finansiel rådgiver og stifter af Boovot

I de tider, vi lever i, med store udsving og mange usikre faktorer, der kan gøre hverdagslivet til en økonomisk udfordring, er det vigtigere end nogensinde at få bygget oven på fundamentet for en sund økonomi og give sig selv den økonomiske frihed, man ønsker. Her får du lagt fundamentet til, hvordan du skal tilrettelægge og opbygge din formue, så den understøtter dine mål. Vi ser på: formue, bolig, lån, forvaltning af gæld, friværdis, pension, investering, at arbejde med forskellige risici og tidshorisonter, skat og ikke mindst det rette penge-mindset. Du lærer, hvordan du tilrettelægger din økonomi og risiko, så den understøtter dine drømme, ønsker og mål. Lær på en overskuelig måde, alt det du ikke lærte i skolen eller fik med hjemmefra om økonomi – og ikke mindst det, din bank helst ikke vil have, du ved. Du behøver ikke at have en formue, fast ejendom, friværdis, stor pension eller mange investeringer for at være med til denne forelæsning – men blot drømmen og ambitionen om at bygge en sund økonomi og med tiden opnå økonomisk frihed. Desirée Ballegaard er foredragsholder, stifter og direktør af virksomheden Boovot, ekstern underviser på Copenhagen Business School og var et af de udvalgte talenter i Berlinske Talent 100 i 2019.

Danmarks Frie Forskningsfond

Originale forskningsidéer er med til at skabe ny viden og er fundamentet for fremtidens samfund. Hvert år udvælger og støtter Danmarks Frie Forskningsfond nogle af de mest originale forskningsidéer. Konkurrencen om midlerne er hård, og Sapere Aude-forskningsledere er blandt de bedste, som får bevilling til deres projekter til gavn for samfundet som helhed. Denne aften har du mulighed for at høre om fire af disse banebrydende forskningsprojekter.

Vov at vide! Et kig ind i forskningens forunderlige verden

— **TID:** 20/11, onsdag, kl. 18.30-20.35

PRIS: 50 kr. inkl. et glas vin i pausen

STED: Koldinghus, Markdanersgade 11

Sapere Aude! "Hav mod til at bruge din egen forstand!" Sådan lyder en af oplysningstidens mest kendte sætninger formuleret af Immanuel Kant i 1783. Denne aften kigger vi dog ud i fremtiden, når nogle af Danmarks bedste forskere præsenterer den nyeste forskning – Vov at vide! Hvert år støtter Danmarks Frie Forskningsfond forskere, der står bag de mest originale og banebrydende idéer. Vi har samlet et hold af disse forskere denne aften. Vi får et unikt indblik i menneskene bag tankerne og laver nedslag i en række vigtige spørgsmål inden for forskningens forunderlige verden i dag.

PROGRAM FOR AFTENEN:

- 18.30: Velkomst** ved Danmarks Frie Forskningsfond og vært Line Friis Frederiksen, biolog og videnskabsjournalist
- 18.35: Hvorfor får nogle patienter smertefulde hudbivirkninger til kemoterapi?** Tore Bjerregaard Stage, professor i translationel farmakologi, Syddansk Universitet
- 18.50: Vikingernes pelse.** Luise Ørsted Brandt, lektor i arkæologi, Københavns Universitet
- 19.05: Forskersamtale.** Line Friis Frederiksen i samtale med Tore Bjerregaard Stage og Luise Ørsted Brandt
- 19.25: Pause med vin**
- 19.45: Kortlægning af biodiversitet gennem luftbåret DNA.** Kristine Bohmann, lektor i biologi, Københavns Universitet
- 20.00: Orden og sikkerhed i danske fængsler.** Julie Laursen, lektor i kriminologi, Københavns Universitet
- 20.15: Forskersamtale.** Line Friis Frederiksen i samtale med Kristine Bohmann og Julie Laursen
- 20.35: Tak for i aften**

Danmarks Frie Forskningsfond

- Støtter forskning inden for alle videnskabelige hovedområder
- Består af 75 rådsmedlemmer og 9 bestyrelsesmedlemmer, som alle er udpeget på baggrund af deres høje faglige viden og kompetence
- Uddeler hvert år ca. 1,9 mia. kr. til forskning
- Har hjemmesiden: dff.dk
- Er aktiv på: [LinkedIn](https://www.linkedin.com/company/danmarks-frie-forskningsfond/)

**DANMARKS FRIE
FORSKNINGSFOND**

Praktiske oplysninger

TILMELDING

Tilmeld dig på fuodense.dk/kolding, og betal med Dankort, VisaDankort, Mastercard, Visa Electron eller MobilePay. Firmabetaling på EAN eller faktura.

AFMELDING

Hvis du fortryder, kan du få det indbetalte beløb refunderet fratrukket et ekspeditionsgebyr på 100 kr. pr. billet. Afmelding skal ske senest 14 dage før holdstart.

FORBEHOLD

Folkeuniversitetet forbeholder sig ret til ændring af underviser, lokale, dato, tidspunkt og format. Sådanne ændringer giver ikke ret til refusion af betalingen. Ændringer oplyses på fuodense.dk/kolding og via mail og/eller sms. Er vi nødsaget til at aflyse et hold, refunderer vi beløbet til samme konto, som der er betalt fra.

RABATTER

Studerende

Studerende kan deltage i hold med rabat. Rabatten gælder hold, hvor bøger, forplejning og andre udgifter ikke er inkluderet, og hvor der ikke er et begrænset antal pladser til rådighed. Se sdu.dk for info om kantinens åbningstider.

Rabatter med aftalekoder

Ansatte på Syddansk Universitet har gratis adgang til udvalgte hold, hvor bøger, forplejning og andre ekstra udgifter ikke er inkluderet.

Medlemmer af Dansk Sygeplejeråd Kreds Syd kan deltage i udvalgte hold med 50% rabat på Folkeuniversitetet i Odense og Kolding.

Kontakt sekretariatet på fu@fuo.sdu.dk for at få en aftalekode og information om tilmelding med rabat.

Virksomhedsaftaler

Vil du give medarbejderne i din virksomhed kompetenceudvikling, læring og en god oplevelse på Folkeuniversitetet? Kontakt os og hør mere om muligheden for en virksomhedsaftale.

MAD OG DRIKKE

Vi serverer en kop gratis kaffe/te pr. person på hverdagsaftener ved forelæsninger på SDU. Hvis du medbringer din egen kop, så passer vi på miljøet sammen. Se sdu.dk for info om kantinens åbningstider.

FOTOS OG ILLUSTRATIONER

Fotos s. 1, 5, 21: Kirstine Mengel, s. 2: Tommy Frost, s. 12: Shutterstock, s. 14: Sune Hermit, s. 17: Christian Petersen.

Grafik og layout: Walk Agency.

NOTER OG SLIDES

Slides og undervisningsnoter er ikke inkluderet i prisen, og de kan ikke forventes fremskaffet og udleveret. Det er udelukkende på forelæserens initiativ, at slides bliver sendt ud.

PROGRAMMETS MILJØAFTRYK OG HÅNDTERING

Programmets sider er trykt på 100% genbrugspapir, og omslaget på ubestrøget offsetpapir. Papirmassen er fra ansvarligt skovbrug (FSC-mærket) og fremstillet under skrappe miljøkrav (Svanemærket og EU-Blomsten). Programmet skal efter brug puttes i papircontaineren.

Find vej til undervisningen

Folkeuniversitetet i Syddanmark

Bor du eksempelvis i Vejle, i Haderslev eller i Billund? Så tjek, om der sker noget spændende i din by. For Folkeuniversitetet har mange komiteer på Fyn, i Jylland og på Sjælland, som hver især arrangerer lokale forelæsninger. Find din by herunder, og læs mere på fuodense.dk/syddanmark/program.

Fyn

FOLKEUNIVERSITETET ASSENS

Formand Birgitte Lerche
biml@km.dk
post@fuassens.dk

LILLEBÆLT FOLKEUNIVERSITET

Formand Henriette Bacher Lind,
hebl@km.dk
Administrator Anna Margrethe Nygaard Skov, anna.skov@fredericia.dk
www.fulillebaelt.dk

LANGELAND FOLKEUNIVERSITET

Formand og administrator Lone Nordal Petersen
skebjerg-soegaard@mail.dk

NORDFYNS FOLKEUNIVERSITET

Formand og administrator Kaj Andersen
kaj-vera@email.dk

RINGE/RYSLINGE FOLKEUNIVERSITET

Formand og administrator Mogens Keinicke
mokeinicke@gmail.com

SVENDBORG FOLKEUNIVERSITET

Formand Lars Kirkegaard
Administrator Anne-Mette Graubæk
svendborgfolkeuniversitet@gmail.com
www.svendborgfolkeuniversitet.dk

Sjælland

LOLLAND FOLKEUNIVERSITET

Formand og administrator
Bente Kaspersen
bentek@mail123.dk

ROSKILDE FOLKEUNIVERSITET

Formand Jes Nysten
Administrator Anne Klok
kontakt@roskildefolkeuniversitet.dk
www.roskildekunstforening.dk/folkeuniversitetet-roskilde

ODSHERRED FOLKEUNIVERSITET

Formand Alice Sarp,
aas@km.dk
www.odsherredfolkeuniversitet.dk

Jylland

VEJLE FOLKEUNIVERSITET

Formand Vagn Kjeldsen,
kjeldsenvagn@gmail.com
Administrator Mette Fruergaard
mefru@vejlebib.dk
www.folkeuniversitet-vejle.dk

BILLUND FOLKEUNIVERSITET

Formand og administrator Bjarne Steen Jensen
fu@fubillund.dk
www.fubillund.dk

VEJEN FOLKEUNIVERSITET

Formand Andreas Ullum
andreas@rhscole.dk
www.fu-vejen.dk

HØJER FOLKEUNIVERSITET

Formand Claus Egelund
cle@km.dk

VARDE-ØLGOD FOLKEUNIVERSITET

Formand og administrator
Karen Harritsø
karenbroede@gmail.com

FOLKEUNIVERSITETET I HADERSLEV

Formand: Niels Dalsgaard,
nbc@km.dk
Administrator Lennart Madsen
lema@msj.dk
<https://folkeuniversitetetihaderslevkomm.weebly.com/>

GIVE-EGNENS FOLKEUNIVERSITET

Formand og administrator Gunhild Ørnsholt
gunhild.oernsholt@mail.dk

SYDVESTJYSK FOLKEUNIVERSITET

65504103
fu@fue.sdu.dk
www.fusydvest.dk

AABENRAA FOLKEUNIVERSITET

Formand Anette Jensen
aneje@km.dk
Næstformand Povl Callesen
callesenpovl@gmail.com